

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIV | NÚM. 2269
2,90€ | 12 MARÇ 2023

Entrevista a
Austen Ivereigh,
biògraf del papa
Francesc P 25-29

Deu anys de lideratge i reforma

El papa Francesc encara l'etapa de maduresa del seu pontificat

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P 3 | 8-11)

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (51 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

Edició paper 145€

Edició digital 90€

Edició en català

Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

Únic pagament per any

Dos pagaments semestrals

Xec nominatiu que adjunto

Domiciliació bancària (ompli ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meva subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

Líder espiritual de la humanitat

El papa Francesc és el líder espiritual de la humanitat. Qui ho afirma és algú que el coneix molt de prop: Austen Ivereigh, periodista i biògraf de Francesc. L'hem pogut entrevistar per al número d'aquesta setmana, que dediquem en bona part al desè aniversari del pontificat del primer Papa americà i del primer Papa jesuïta.

En un món mancat de lideratges, la figura de Francesc es va fent més gran a mesura que avança el seu pontificat. De portes endins, fa passes de gegant a favor d'una Església més sinodal i col·legiada, propera i misericordiosa, menys autoritària i clericalista. Ha estat contundent a l'hora de posar ordre en les finances i el govern de la Cúria i en la greu problemàtica de l'abús d'autoritat, amb la dramàtica derivada dels abusos sexuals a menors i a dones. Ens ha ajudat a interioritzar i a viure expressions com «hospital de campanya», «cultura del descartament», «pastors amb olor d'ovella», «Església en sortida», «perifèries existencials»...

Tot això de portes endins, però és que de portes enfora ha esdevingut un líder mundial sense comparació. El novembre del 2015 una imatge va impactar el món: contradient tot consell de seguretat i de prudència, Francesc obria l'Any de la Misericòrdia des de la catedral de Bangui, a la República Centreafricana, un país dessagnat per la guerra i la corrupció. Recentment, ha viatjat a la República Democràtica del Congo i al Sudan del Sud per clamar a favor de la pau i perquè les potències occidentals treguin les mans d'aquests països africans. El 2019 no va dubtar a agenollar-se per besar els peus dels polítics del Sudan del Sud, en un acte espontani de petició de pau.

El 24 de maig del 2015 va publicar la seva segona encíclica, *Laudato Si'*, una invitació a tenir cura de la casa comuna i a una conversió ecològica integral. Això vol dir que la conversió no ha de ser només ecològica, basada en accions, sinó també espiritual, social i cultural. Hem de viure d'una altra manera per fer possible el futur del conjunt de la Creació.

Des del minut zero ha pregat i donat suport al poble ucraïnès, que ha entrat ja en el segon any de guerra. Alhora, ha ajudat a l'intercanvi de presoners mentre manifestava la voluntat de visitar Rússia per tal de reunir-se novament amb el patriarca Kirill.

Bona part de les reticències contra Francesc no són per qüestions doctrinals, ho són per la seva crítica ferotge a la corrupció, al poder del diners, a les estructures de pecat que afavoreixen la injustícia social, a la cursa armamentística, al rebuig dels més vulnerables: gent gran, immigrants, refugiats... Per la seva crítica a una societat que descarta la vida a l'inici, amb l'avortament, i al final, amb l'eutanàsia, i que veu com el Mediterrani s'omple de cadàvers davant la impassibilitat dels governants.

El papa Francesc és un líder espiritual per a una humanitat ferida i mancada de referents, i per això el que fa i diu cou i causa ferida en alguns. Nosaltres, però, ens atenim al que diu el P. Agustí Borrell, vicari general de l'orde del Carmel Descalç, en la seva columna d'opinió: «L'acceptació filial del Papa que hi ha al capdavant de l'Església en cada moment és essencial per a la comunió entre els cristians i per poder donar testimoni d'unitat i de caritat, elements característics del missatge evangèlic.» En comunió amb el papa Francesc!

Contingut

-
- 03**
Editorial
 - 05**
La setmana
 - 06**
Opinió
 - 08**
En primer pla
 - 14**
Vida eclesial
 - 23**
Educació i Família
 - 25**
L'Entrevista
 - 30**
Carta dominical
 - 32**
Bíblia
 - 34**
Litúrgia
 - 36**
Espai lectors
 - 38**
Cultura
 - 46**
Agenda
 - 47**
Des del carrer

Presentació del llibre «Lletres que parlen»

PÀGINA 20-21

38-39

Antonia Salzano, mare del beat Carlo Acutis

El sofriment d'Ucraïna es fa present a la basílica de la Sagrada Família

PÀGINA 22

Units per protegir la vida

PÀGINA 16-18

47

Vicenta Pallarès Castelló, presidenta de la Federació Catalana de Catifaires

La setmana en tuits

LAURA MEGIAS
@LAURA_MEGIAS

Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya

Amb el Lluçanès al cor i el desenvolupament rural al cap. Som-hi! La desconexió urbà-rural és tal que els vegans empatitzen més amb un animal que amb els pagesos que dediquen la seva vida a alimentar-nos amb el respecte que ens mereixem i a gestionar el territori al qual després anem de vacances a gaudir-ne

RAMON COLOM ESMATGES
@COLOMESMATGES

Conseller d'Administració de RTVE
Per què soc creient? La resposta la té Isaïes: allibera els qui han estat empresonats injustament, deixa lliures els oprimits, comparteix el teu pa amb els qui passen fam, acull a casa teva els pobres vagabunds, vesteix el qui va despullat. No els defugis que són germans teus

PAU PUJOL VILÀ
@PAU PUJOL

Moviment de Centres d'Esplai
Cristians Catalans de la Fundació Pere Tarrés

Gràcies per viure la Nit dels Animadors de la Fe amb intensitat, compromís i visió d'esplai! Ens han acompanyat grans testimonis, convidant-nos a reflexionar sobre el silenci, la natura i el diàleg interreligiós! «Som qui acompanya a brillar els infants i joves.»

HELENA MALENO GARZÓN
@HELENAMALENO

Investigadora especialista en Migracions i Tràfic d'Éssers Humans
Frontex va localitzar la precària embarcació que va naufragar a les costes de Calàbria, però no es van activar mesures de rescat. L'omissió del dret de socors és un delictes que es comet de forma recurrent a les fronteres de la Unió Europea

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

La façana de la Glòria

El president delegat de la Junta Constructora de la basílica de la Sagrada Família, Esteve Camps, va explicar el 2 de març, en una entrevista al programa *El Matí* amb Pol Marsà, que «les negociacions estan ara mateix aturades» fins després de les eleccions municipals del 28 de maig. Així, es va referir a la necessitat d'acordar la construcció de la façana de la Glòria, amb «les escalinates del carrer Mallorca, que afecten els pisos del davant». Camps va recordar que, «després de la legalització de les obres de l'actual basílica, es va establir que la verticalitat de la façana de la Glòria es podia tirar endavant», i va aclarir que l'Ajuntament va recollir l'opinió de les parts implicades.

Sobre el ritme de les obres, Esteve Camps va confirmar que és incert perquè s'han viscut «dos anys d'aturada tècnica, de reducció d'ingressos i d'improductivitat» i que «això no es recupera d'un dia per l'altre». També es va mostrar satisfet amb la recuperació, el 2022, del 80% de visitants que hi havia abans de la pandèmia, xifra que supera de 8 punts les previsions inicials.

Zoom

MACIÀ GRAU

Agustí Codinach

Malgrat la nevada del 27 de febrer que ens va deixar imatges espectaculars, com la del Tibidabo tenyit de blanc, la falta de precipitacions abundants ha fet que Catalunya entri en una nova fase d'excepcionalitat per la greu sequera. Això comporta l'aplicació de restriccions en l'ús de l'aigua, de moment a les poblacions que formen part del sistema Ter-Llobregat i de l'aquífer del Fluvià-Muga. Aquesta mesura afecta directament 224 municipis, on viuen gairebé sis milions de persones.

L'efemèride de la setmana

13 de març del 2013:
el cardenal Jorge Mario Bergoglio és escollit Papa amb el nom de Francesc

DES DEL MONESTIR

Libres

Els monjos de Poblet, en començar la Quaresma, rebem un llibre a la sala capitular, que hem de llegir tot sencer i per ordre, seguint la invitació de sant Benet (*Regla* 48,15). Aquesta mena de dia del llibre monàstic m'ha inspirat les consideracions següents.

Una de les escenes més extraordinàries de la història de la literatura universal és, potser, la de la crema de llibres en un corral d'un poble innominat de la Manxa, a l'inici del *Quixot* de Cervantes. Per tot el que significa. Elsensors, el capellà i el barber salvaven, entre altres, de la crema, el nostre *Tirant lo Blanc*, «un tesoro de contento y una mina de pasatiempos». A la trona del refector de Poblet hi passen molts llibres al llarg de l'any. Un bon nombre, al meu entendre, mereixeria ser pastura de les flames, i no tant pel

seu contingut o per les seves idees, sinó més aviat, per la seva banalitat: avui, sembla, tothom es veu amb cor d'escriure un llibre!

De les darreres lectures del nostre refector, entre altres, salvaria aquests: *SOS Cristians. La persecució dels cristians en el món d'avui, una realitat silenciada*, de Pilar Rahola (Columna 2018). Un testimoni clar i valent, que ens va captivar poderosament durant uns dies. La seva lectura va provocar, a més, un diàleg molt interessant amb l'autora. Un altre que jo estalviaria: *Amor que crema. Escrits del Marc Vilarassau SJ* (Claret 2021), un recull de les homilies del malaguanyat jesuïta traspasat el 2013. Em van semblar un exemple molt reeixit i inspirat de la predicació que podria suscitar avui una nova evangelització. Un altre títol, encara: *Jo-*

LLUÍS SOLÀ

Monjo de Poblet

aquima de Vedruna, quatre vides en una, de M. Teresa Llach, ccv (Claret 2021). Una proposta biogràfica d'una dona del segle XIX de casa nostra, que aprèn, en el dia a dia, tot afrontant amb un gran realisme humà, els reptes del seu moment històric, a créixer en l'amistat de Déu, a ser santa en la quotidianitat.

Aquests els salvaria de les flames, entre molts d'altres, és clar: «No esté aquí algún encantador de los muchos que tienen estos libros, y nos encanten.»

En començar la Quaresma, rebem un llibre a la sala capitular, que hem de llegir tot sencer i per ordre

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general de l'orde del Carmel Descalç

El dia 13 de març es compleix el desè aniversari de l'elecció del papa Francesc. Han estat deu anys intensos de pontificat del primer Papa americà i del primer Papa jesuïta. Amb una manera de fer i de parlar directa i entenedora, Francesc ha mirat d'afavorir els canvis necessaris per tal que l'Església continuï plenament fidel a l'Evangeli en el temps present.

Un parell de mesos abans d'aquesta efemèride ha mort el seu predecessor, Benet XVI, que ha estat justament reconegut com el gran Papa teòleg, que amb la seva profunditat de pensament ha fet una aportació sòlida i duradora a l'Església i a la humanitat. Resulta enriquidor rellegir els seus escrits i intervencions, sempre acurats i ben fonamentats. Joseph Ratzin-

MIRADA AL MÓN

Un sol Papa

ger es mereix el reconeixement i l'agraïment pel seu important servei eclesial, dut a terme en temps difícils i en circumstàncies complexes.

Durant més de nou anys, Francesc i Benet XVI han conviscut al Vaticà. Però el Papa era un de sol, com sempre. Malgrat les veus que per motius ideològics, polítics o personals han intentat contraposar Benet i Francesc, fins al punt de plantejar dubtes sobre la legitimitat de la renúncia de l'un o de l'elecció de l'altre, Benet XVI no va participar en aquests jocs tan poc eclesials i

L'acceptació filial del Papa que hi ha al capdavant de l'Església en cada moment és essencial per a la comunió

tan contraris a la veritat i a la comunió. Des del moment de la seva renúncia, ell va saber mantenir-se en una posició discreta i silenciosa, amb respecte i obediència al nou papa Francesc.

En l'Església, els qui exerceixen el servei de l'autoritat són reconeguts i acceptats no pas en funció de les simpaties personals o de la coincidència amb les seves idees o amb el seu estil, sinó perquè reconeixem en ells les persones escollides per acompanyar la comunitat en el seu propòsit de seguir el Crist. L'acceptació filial del Papa que hi ha al capdavant de l'Església en cada moment és essencial per a la comunió entre els cristians i per poder donar testimoniatge d'unitat i de caritat, elements característics del missatge evangèlic.

Llums en el camí

CARDENAL JOAN JOSEP OMELLA OMELLA
Arquebisbe de Barcelona

Fa uns mesos vaig tenir l'alegria de compartir un esdeveniment meravellós amb molts de vosaltres: la il·luminació de les torres dels evangelistes Lluc i Marc a la basílica de la Sagrada Família.

Antoni Gaudí, l'arquitecte de Déu, es va inspirar en la Sagrada Escripura per projectar les torres dels quatre evangelistes. El profeta Ezequiel ens descriu, en una de les seves visions, quatre éssers alats que tenien cara d'home, lleó, bou i àguila (cf. Ez 1,4-10). L'autor del llibre de l'Apocalipsi els esmenta novament i afegeix que estaven situats al voltant del tron de Déu i que el lloaven sense parar, dia i nit (cf. Ap 4,6-9). Els cristians, des de molt antic, han relacionat aquests éssers amb els quatre evangelistes, bàsicament tenint en compte com comença cada Evangeli.

Així veiem com un home alat representa l'evangelista Mateu, ja que Mateu comença el seu relat donant-nos a conèixer els avantpassats de Jesús. Li interessa destacar la seva dimensió humana, d'home al món i els seus ancestres ho demostren.

L'evangelista Marc l'associem a la imatge d'un lleó alat, perquè inicia el seu Evangeli descrivint Jesús al desert, envoltat de feres salvatges. També s'ha interpretat el clam de sant Joan Baptista al desert com el rugit d'un lleó.

L'Evangeli de Lluc comença amb la presentació de Zacaries, sacerdot del temple de Jerusalem. Tenint en compte que una de les tasques d'aquests sacerdots era dur a terme les cerimònies de sacrifici del temple, Lluc perdurà associat a la imatge d'un bou alat, ja que el bou era un animal de sacrifici molt preuat.

Finalment, una àguila evoca l'evangelista Joan, no perquè aparegui aquesta au al principi del relat, sinó perquè aquest és el més teològic i profund dels quatre relats evangèlics. S'enlaira com una au majestuosa sobre la resta dels evangelis.

Les torres lluminoses dels evangelistes estan situades al voltant de la que serà la més alta de la Sagrada Família: la torre de Jesucrist. Aquesta bella imatge ens convida a posar Crist al centre de la nostra vida. Ell és la nostra llum i la nostra salvació. Ell és un amic que mai no falla. Amb Ell al nostre costat podrem suportar totes les dificultats. Déu vulgui que aquest temps de Quaresma ens acosti més a Jesús i als nostres germans més necessitats.

Aquests dies són una bona ocasió per tenir present i meditar la Paraula de Déu. Hi trobarem pau, alegria i esperança per a la nostra vida diària. Ens poden ajudar especialment els textos dels Evangelis de Joan i Mateu, que són els que llegim a les Eucaristies dominicals d'aquest temps litúrgic.

La torre de Maria, coronada per un estel, que va ser inaugurada fa més d'un any, és molt prop de les de Jesús i els evangelistes. Demanem a la Mare de Déu que ens guïi durant aquest temps de preparació per rebre el Senyor resuscitat. Recorrem al seu costat el camí de la Quaresma.

Benvolguts germans i germanes, intentem trobar moments per pregar i llegir amb fe la Paraula de Déu. Una lectura atenta de la Sagrada Escripura ens ajudarà a estimar més Déu i posar-nos al servei dels nostres germans amb creativitat i alegria.

Deu anys guiats pel Papa del Nou Món

Bergoglio, convertit en un líder espiritual respectat mundialment, continua portant a terme reformes per fer de l'Església catòlica una comunitat sinodal

El Papa inicia l'any de la Misericòrdia a Bangui, el 29 de novembre del 2015.

DIEGO SOLA
«Francesc vol “desromanitzar” l'Església, que és fer-la més catòlica, en el sentit etimològic: universal»

«Mai oblidem que el veritable poder és el servei, i que també el Papa, per exercir el poder, ha d'entrar cada cop més en aquest servei que té el seu cim lluminós a la creu; ha de posar els ulls en el servei humil, concret, ric de fe, de sant Josep i, com ell, obrir els braços per custodiar tot el Poble de Déu i acollir amb afecte i tendresa tota la humanitat, especialment els més pobres, els més febles, els més petits (...). Només qui serveix amb amor sap custodiar.»

El proper 19 de març, en la solemnitat de Sant Josep, farà ja deu anys que el papa Francesc va pronunciar la seva primera homilia a l'inici del seu ministeri petrí com a Bisbe de Roma (sis dies després d'haver estat elegit). És una homilia que, llegida avui, apunta algunes de les constants d'aquest pontificat: la custòdia de tota la creació, el fet de tenir cura amorosa de tothom especialment dels vulnerables, la crida a la greu responsabilitat dels que prenen decisions en l'àmbit econòmic, polític i social... Tot això amb un tarannà molt josefí: «Sap escoltar Déu, es deixa guiar per la seva voluntat, i precisament per això encara és més sensible a les persones que se li han confiat, sap com llegir amb realisme els esdeveniments, està atent al que l'envolta, i sap prendre les decisions més assenyades.»

«El pontificat de Francesc suposa un canvi molt important en la història del papat: el primer Papa americà, el primer Papa jesuïta, el primer amb el nom d'un sant de significació tan marcada de pobresa i humilitat... Però, més enllà d'aquells elements que ja eren novetat en el moment de l'elecció, el papat amb Francesc ha entrat en una caracterització certament singular, perquè Francesc vol *desromanitzar* l'Església, que és fer-la més catòlica (en el sentit etimològic: universal) i menys romana (per tant, menys curial, menys eurocèntrica i menys política). Cal tenir en compte que, jeràrquicament i canònicament, l'Església té una governança absolutista i molt centralista. Actuar de manera diferent a la naturalesa encara normativa de l'Església és, sens dubte, el gran gir de Francesc en la història de l'Església contemporània», valora Diego Sola i Garcia, historiador i professor a la UB i l'ISCREB, que ha publicat *Història dels papes* (Fragmenta Editorial).

Un altre aspecte distintiu de Francesc és aquesta mirada de bondat i tendresa que, com ell mateix diu, «no és la virtut dels febles, sinó més aviat tot el contrari: denota força d'ànim i capacitat d'atenció, de compassió, de veritable obertura a l'altre, d'amor». «Els preferits de Francesc són també els pre-

DANIEL PALAU
 «“Evangeliï gaudium” capgira una certa mentalitat cansada en les nostres comunitats, i estimula i convida a una missió més explícita, més lliure, més arrelada al do de l’alegria»

ferits de Jesús. Aquells i aquelles que viuen als marges de l’existència com ell diu. A les cunetes de la vida. Tots els oblidats, descartats, estigmatitzats, exclosos dels espais de suposada normalització de la societat. Tots aquells que estan ferits per les injustícies que generen desigualtats en l’accés als béns i els recursos de la societat. Desigualtat que genera exclusió de la vida social i desempoderament, pèrdua d’autonomia, de capacitat de gestió de la pròpia vida. Els qui estan fora de l’accés als recursos solen estar expulsats de la vida social i, alhora, la seva veu és silenciada», remarca Mar Galceran, coordinadora tècnica d’El Lloc de la Dona, de les germanes oblates.

Alguns obstacles

Un cop més, en la festivitat de Sant Josep, el dissabte 19 de març de l’any passat el Papa va fer pública la constitució apostòlica *Praedicate Evangelium* («Prediqueu l’Evangeli») sobre la Cúria romana i el seu servei a l’Església i al món, un corpus legislatiu amb 250 articles que, a la pràctica, recentra l’Església i els seus òrgans de govern en una sola missió pastoral: l’evangelització. Un altre aspecte que trasllada el pontificat de Francesc és «l’abandonament d’una concepció monàrquica del ministeri petrí, especialment a través de la sinodalitat, que vol traslladar els processos de decisió de l’Església del centre de gravetat romà a les Esglésies locals. Això suposa una renovació del concepte d’universalitat del catolicisme. Universalitat que es construeix des del local, tal com, de fet, funcionava l’Església a l’antiguitat romana. Aquí es reforça la importància de la col·legialitat de l’episcopat, i a Francesc li agrada parlar més com a *Bisbe de Roma* que com a *Summe Pontifex de l’Església*. És un gir de 180 graus, però, tanmateix cada pontificat pot construir-se sobre bases noves i diferents. Caldrà veure els propers Papes si segueixen en aquesta direcció, o la deconstrucció de l’absolutisme papal ha estat un parèntesi, només», aprecia Diego Sola.

Ara bé, la revolució que proposa Francesc en aquest i altres àmbits aixeca resistències evidents que, periòdicament, agiten la reedició d’alguns cisma: «L’Església té un risc important de cisma, en el que suposa la seva comunió interna. Però cal tenir en compte que un cisma silenciós, especialment en els últims seixanta anys, ja s’ha pro-

duït, que és l’abandonament en massa, sobretot als països sociològicament catòlics de l’anomenat Primer Món, de milions de fidels, en l’era de la secularització. Això fa que l’Església sigui ara proporcionalment més petita. En una Església empètida, els retrets i les disputes s’amplifiquen, i en una societat fortament individualista i cada cop més crispada, hi ha el risc que tensions molt fortes puguin portar a trencaments potser irreversibles. Això fa que Francesc estigui aplicant una reforma lenta que observa amb deteniment els seus efectes, intentant evitar l’espantall del cisma, que és una possibilitat en un futur proper», analitza Sola.

Un Papa que inspira

El novembre del 2019 es va celebrar a Barcelona el primer congrés internacional dedicat al pontificat del papa Francesc: *L’aportació del Papa Francesc a la teologia i a la pastoral de l’Església*. «Va semblar oportú als organitzadors que, passats els primers set anys, com una xifra simbòlica, es fes una aproximació teològica i pastoral al pontificat bergoglià. Va ser molt interessant la participació de teòlegs, laics, religioses, preveres i pastors dels cinc continents per mesurar la força i la profunditat del recorregut actual del papat. De totes les qüestions tractades en sortia reforçada la necessitat que tota reflexió teològica havia de néixer de la vida quotidiana dels creients, ben a prop sobretot dels més perifèrics, els exclosos. Tota posició eclesial no pot descuidar tampoc la seva ubicació en aquest món, tenint cura i vetllant per un profund respecte per la mare terra. A més, d’expressar i motivar una transformació social fonamentada en el criteri de la misericòrdia, com a proposta pastoral inclusiva de tots aquells que formen el poble de Déu i els que en formaran part», destaca Daniel Palau i Valero, editor del llibre que va emanar del congrés, *Francesc, pastor i teòleg* i director de la Càtedra Pont i Gol.

Per a aquest prevere de la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat, «tots els escrits del papa Francesc resulten ser molt inspirats i molt inspiradors. En tot cas, si calgués esmentar-ne un em referiria al text inicial del seu pontificat, *Evangeliï gaudium*. En primer lloc, perquè capgira una certa mentalitat cansada en les nostres comunitats, estimula i convida a una missió més explícita, més lliure, més arrelada al do de l’alegria. En segon lloc, perquè, per a qualsevol que es

digui cristià, el fet d'escoltar, dialogar i discernir no poden ser opcionals. I finalment, EG ens anima, m'anima, a ser missioners que cuiden el discerniment, i gràcies a aquest s'uneixen més vitalment a Jesús i al seu evangeli».

Tot aquest corpus teòric desemboca en una Església que ja no és una *duana*, sinó un *hospital de campanya*, en paraules del mateix Francesc: «No pot ser que l'Església discrimini, estableixi barreres, impossibiliti la pertinença i la lliure circulació a cap persona necessitada de l'amor de Déu que s'hi approximi per trobar-lo. Les duanes controlen accessos, barren el pas als que no són d'un determinat territori, estableixen restriccions i condicions d'accés. Si l'Església fos una duana seria antievangèlica. "A casa del meu Pare hi ha lloc per a tothom" diu Jesús a l'Evangeli de Joan. La proposta de Francesc és la d'una Església universal, oberta a tothom, destinada a la comunió i a la unió fraternal, i no a l'exclusió, la rivalitat o la confrontació. "La dignitat de la persona humana i el bé comú estan per sobre de la tranquil·litat d'alguns que no volen renunciar als seus privilegis" (EG, 218). I perquè això sigui possible apel·la a la cultura de l'encontre, de l'acollida indistinta a tota dignitat ferida, a tota persona necessitada d'amor, afecte, reconeixement, companyia. En definitiva, a ser hospital de campanya, un espai obert d'acollida càlida i guaridora de tota vida ferida o amenaçada», subratlla Galceran.

El motor interior

«Francesc, sent Papa, està com un peix a l'aigua», no dubta a indicar el seu biògraf, Austen Ivereigh (vegeu l'entrevista de la pàgina 25-29). «La seva originalitat rau, justament, a retornar als orígens del cristianisme, d'on ens hem distanciat excessivament. Retornar a la vida evangèlica, que és una vida senzilla, sòbria, pròxima, misericordiosa, humil, d'amor universal i d'atenció als més necessitats. Una clara opció per la universalitat. Una proposta de Bona Notícia per a tota la humanitat. Trencant fronteres, ideologies, religions i races. I, per tant, se situa en la dimensió d'allò *trans*: transcultural, transreligiós, transnacional, transfronterer, etc. També destacaria la seva mirada desmoralitzadora de les relacions humanes i de la vida en general, perquè és conscient que els moralismes són font de discriminació, d'exclusió, de supremacies, de confrontacions. La revalorització de les

relacions humanes davant dels límits de la tecnologia. L'elogi de la fragilitat i la vulnerabilitat. Una fragilitat que ens fa éssers necessitats els uns dels altres. I, finalment, el seu estil proper, càlid, directe, clar, planer i ple de sentit de l'humor», anota Mar Galceran com a trets principals de l'estil Francesc.

«Coratge, força, valentia... són termes que al·ludeixen a una clara opció i impuls missioner del pontificat del papa Francesc per a l'Església. En diverses ocasions, no poques, el Papa fa aquesta referència a compartir la nostra fe en els ambients i situacions de la nostra vida quotidiana, i a fer-ho sense por. És a dir, sense complexos, però també sense imposicions, ni violències, ni abusos de cap mena. La fe que regala Déu a tothom qui la demana, amb insistència, és una invitació profunda a l'alegria, a un plantejament de vida serè, compartit, profund, pacífic i pacificador», subratlla Mn. Palau.

MAR GALCERAN
«La proposta de Francesc és la d'una Església oberta a tothom, destinada a la comunió i a la unió fraternal, i no a l'exclusió, la rivalitat o la confrontació»

Francesc, en un gest d'humilitat, davant dels governants del Sudan del Sud als quals va convidar a un recés a Santa Marta l'abril del 2019.

JOSEP MIRÓ I ARDÈVOL
President d'E-Cristians

La provocació de la Quaresma

Quan la fe és incolora, insípida i esdevé invisible en el si de la societat, el resultat és la feblesa cristiana

He visitat els Estats Units en diferents ocasions per raons de feina, però mai havia coincidit la meua estada amb la Quaresma i no tenia consciència d'un fet, que ara he vist reflectit en un canal de televisió d'aquell país en una entrevista al conegut actor Mark Wahlberg. Casat amb la model Rhea Durham, té quatre fills, dues nenes i dos nens. El seu repertori professional és ampli després d'haver rodat 54 pel·lícules. Una de les últimes, *Father Stu* (2022), narra la vida d'un boxejador, Stuart Long, que es va fer sacerdot. Doncs aquest actor, nominat dues vegades als Oscar i premi de la Crítica el 2013, explica a l'entrevista com viu el dejuni, la penitència i el risc, sobretot en la seva professió d'actor, de viure una doble vida i la voluntat de no negar mai la seva fe, malgrat ser conscient que a la indústria en la qual treballa està mal vista.

Però el que cridava més l'atenció visualment era la creu de polsim cendros que lluïa al front amb motiu de la festivitat del Dimecres de Cendra. He cercat més imatges de la celebració als Estats Units i el que he trobat mostra exactament el mateix. Feligresos als quals el sacerdot els imposa una creu de cendra al front, que ningú fa

el gest de netejar i que surten al carrer amb ella. No afirmo —no ho sé— que arreu d'aquell gran país es faci el mateix, només constato el que he vist i ho subratllo com un fet que mostra la voluntat de donar testimoni en una societat plurireligiosa, en la qual els catòlics són minoria.

En el cas de Wahlberg, el testimoni és ben públic i compromès, de paraula i d'obra, mostrant el símbol penitencial, malgrat que el gest no l'ajudi a guanyar-se les garrofes. Però al capdavall, aquestes presències civils són les que decanten la balança, perquè quan la fe és incolora, insípida i esdevé invisible en el si de la societat, el resultat és la feblesa cristiana. És evident que el testimoni no es pot confondre amb actituds inapropiades, però aquesta reserva no pot significar evitar-los perquè puguin ser interpretats com a signes de provocació pel poder i la cultura dominant. Cal propiciar els testimonis visibles i fermes de la fe, com els que aquests dies de Quaresma ofereixen els voluntaris de *40 Dies per la Vida*, preguntant davant els centres on es fan avortaments. Responen a allò que diu sant Pau: «No hem rebut l'esperit del món, sinó l'Esperit que ve de Déu» (1Co 2,12).

Aquesta setmana informem del proper viatge del Papa a Hongria, ens fem ressò d'una declaració interreligiosa contra l'avortament, presentem el llibre «Lletres que parlen» i assistim a l'edició de Sent la Creu

 Vaticà

Francesc ha mesurat molt els seus gestos davant del líder nacionalista Víktor Orbán

Què ha canviat perquè el Papa viatgi a Hongria?

RODRIGO MORENO QUICIOS
Corresponsal a Roma

Logotip oficial de la visita.

El 21 d'abril del 2022 Francesc va rebre Orbán al Palau Apostòlic i li agraïa que Hongria ja hagués acollit 475.000 ucraïnesos

El Papa viatjarà a Hongria del 28 al 30 d'abril. Ho ha anunciat l'Oficina de Premsa de la Santa Seu mentre Francesc celebrava els exercicis espirituals, aquest cop al Vaticà en comptes de als afores de Roma a causa dels dolors al genoll. Uns problemes de mobilitat que, tot i així, no l'impedirán crear Europa en menys de dos mesos.

El destí d'aquest 41è viatge apostòlic ha estat una sorpresa per a molts corresponsals que descartaven que Francesc tornés a Hongria després de la seva visita llampec el 2021. Llavors va passar set hores per clausurar el Congrés Eucarístic Internacional de Budapest i va tenir una trobada de 40 minuts amb Víktor Orbán, on els va acompanyar el cardenal Pietro Parolin, l'arquebisbe Paul Richard Gallagher, el viceprimer ministre hongarès Zsolt Semjén i el president de la República, János Áder, catòlic i practicant en aquell Congrés Eucarístic amb un testimoni sobre el seu matrimoni.

Tot i que durant la reunió es va veure com Áder duia la veu cantant, Orbán va aconseguir treure'n rèdit publicant a les xarxes que havia «demanat al Papa que no permetés que mori l'Hongria cristiana». És una preocupació sobre la qual Francesc mai no s'ha pronunciat, tot i que sí que ha denunciat en camps com el de Lesbos la discriminació cap als refugiats. Com a nota de contrast, immediatament després de la trobada amb Orbán el Papa va volar a Eslovàquia, on va fer una visita de quatre dies i va tenir nombrosos gestos amb la presidenta Zuzana Čaputová, famosa per les seves postures a favor de l'acollida.

Com ho ha aconseguit Orbán?

El 16 de novembre del 2021 el Tribunal de Justícia de la Unió Europea va publicar una sentència contra una llei hongaresa per perseguir penalment qui ajudés sol·licitants d'asil. És per

El Papa viatjarà a Hongria a finals d'abril.

iniciatives així que, des del 2010 que Orbán porta instal·lat al poder, Francesc ha mesurat els gestos davant d'aquest líder nacionalista.

Però tot ha canviat amb la guerra d'Ucraïna. El 21 d'abril del 2022 Francesc va rebre Orbán al Palau Apostòlic i li agraïa que Hongria ja hagués acollit 475.000 ucraïnesos. Un gest solidari davant d'una immigració més fàcilment assimilable. «Vosaltres els hongaresos els esteu rebent a tots», va felicitar Francesc al primer ministre.

També és útil per a la pau la connexió que Hongria té amb Rússia, un país amic. A la roda de premsa de tornada a Roma des del Sudan del Sud, Francesc va revelar la intenció de reunir-se tant amb Zelensky com amb Putin. I unes millors relacions amb el líder hongarès poden obrir-li el camí.

Santiago Mejía, lc

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Estimar al segle XXI: guerra a l'amor

Orbitem perduts en la voràgine contemporània d'estímuls, desigs, emocions... Vivim en aquest temps i ens inculturem com a cristians provant de ser sal i llum: mostrant-nos i dissolent-nos en el batec contemporani.

I quan ens orientem, quan tot aquest soroll minva, l'únic tema que queda sobre la taula és l'amor. El tema del cristianisme és l'Amor.

I tu, que llegeixes aquest text, de quin segle ets? Del XX o del XXI? O potser d'algun altre?

Treu el cap; mira, pregunta i observa l'amor del XXI: el terreny és una selva.

Lidiam amb una emotivitat superficial, ingràvida i líquida; amb un compromís a mig camí (combinat amb l'egoisme pur i dur portat a normalitat); amb l'amor per tot allò igual que no et confronta, que fa desaparèixer l'altre: amor davant el mirall indolor d'una imatge de nosaltres mateixos: pur narcisisme. Aventura, experiència plaent, un mar de possibilitats Tinder.

Noves paraules... *ghosting*, *gaslighting*, *cuffing*, *cushioning*, *situationship*... per explicar diverses formes d'un «amor» sense risc; autoreferent, tebi i aprimat, de mínims que busca més la connexió a la manera d'un interruptor (*on-off*) que no pas del vincle de la relació costosa i profunda construïda amb paciència i esforç.

Avui ens toca ser contraculturals i cridar «Guerra a aquest "amor"!». No és anacronisme; ni nostàlgia per cap passat millor; estimar cristianament és rebel·lió social: amor de guerrilla.

JORDI SÀNCHEZ TORRENTS

Professor d'Antropologia i consiliari a Blanquerna

Astronomia

La Unió Astronòmica Internacional ha fet públic els noms de quatre asteroides: «560974 Ugo-boncompagni», en honor del papa Gregori XIII, nascut com a Ugo Boncompagni, a qui li devem el calendari gregorià i el començament de la tradició d'astrònoms i observatoris pontificis; «562971 Johannhagen», per Johan Hagen, jesuïta austríac, director de l'Observatori Astronòmic Vaticà de 1906 al 1930 i canonitzat el 2016; «551878 Stoeger», per Bill

Stoeger, jesuïta nord-americà (1943-2014), cosmòleg i teòleg, i «565184 Janusz», per Robert Janusz, jesuïta polonès actualment membre del personal de l'Observatori Astronòmic Vaticà.

Els orígens de l'Observatori Astronòmic Vaticà es remunten al 1578, quan Gregori XIII va erigir la Torre dels Vents al Vaticà i va convidar astrònoms i matemàtics jesuïtes del Col·legi Romà per preparar la reforma del calendari, que es va promulgar el 1582.

AICA

Líders cristians i musulmans firmen una declaració interreligiosa en contra de la nova llei de l'avortament a Espanya

Units per protegir la vida

MACIÀ GRAU
Redacció

Després de més de 13 anys d'espera i d'incertesa, el 9 de febrer passat el Tribunal Constitucional (TC) va avalar la llei de l'avortament elaborada pel govern de José Luis Rodríguez Zapatero l'any 2010. Aquesta decisió anul·la el recurs presentat pel magistrat Enrique Arnaldo el mateix 2010, que al·legava que la llei era «inconstitucional».

La nova llei permet interrompre voluntàriament l'embaràs durant les primeres 14 setmanes de gestació als centres de la sanitat pública, fins i tot a les menors de 16 i 17 anys, que no han de presentar cap autorització. A més de garantir els avortaments als hospitals públics, la llei també elimina el període de reflexió de tres dies, que fins ara era obligat perquè la dona ratifiqués la seva intenció d'avortar.

La resposta immediata de l'Església espanyola

Tan bon punt es va fer pública la decisió del TC, la Conferència Episcopal (CEE) es va manifestar a les xarxes socials per mostrar la seva disconformitat amb aquesta decisió. El primer a fer-ho va ser Mons. Francisco César García Magán, el portaveu: «Avui és un dia trist per a la societat espanyola. El nostre Tribunal Constitucional, garant dels nostres drets, entre ells el fonamental de la vida, ha definit que només protegeix els drets dels nascuts. A Espanya hi

ha éssers humans als quals no se'ls reconeixen els drets humans.» Per la seva banda, l'arquebisbe de Barcelona i president de la CEE, el cardenal Joan Josep Omella, també es va expressar a través de Twitter, on va fer fins a tres piulades, en les quals titlla d'«incongruent» la decisió del govern espanyol i reafirma la idea del «sí a la vida»: «Quina incongruència quan s'escandalitzen perquè s'abandona un nadó de 10 mesos (9 al ventre de la mare). No s'immuten si se'l martiritza amb menys de 9 mesos, dins de la seva mare. Però si neix amb 5 mesos exigeixen lluitar per salvar-lo. I prohibeixen trencar un ou d'àliga!»

La resposta de l'Església espanyola no es va quedar aquí, i poc després la Conferència Episcopal va emetre una nota en la qual es titlla la llei d'«ideològica, anticientífica, i que promou la desigualtat».

FRANCISCO
CÉSAR GARCÍA
«A Espanya hi ha éssers humans als quals no se'ls reconeixen els drets humans»

JOAN PLANELLAS
«La gestació mereix protecció absoluta i prioritària per part de tots els homes i dones, així com per part dels poders públics»

El document de la CEE exposa que amb la llei de l'avortament, el govern dona a entendre que hi ha éssers humans que no tenen drets, ja que «els coneixements científics permeten afirmar amb contundència que la nova vida ja existeix des de la concepció». La defensa i promoció de la vida, com expliquen, és un tema que interpel·la a tothom, i no només els cristians, una idea que ja podíem llegir a l'encíclica *Evangelium vitae* de sant Joan Pau II: «L'Evangelí de la vida no és només per als creients, de fet és un valor que cada humà pot comprendre, i que per tant, afecta necessàriament a tothom.»

Per aquest motiu, els prelats espanyols aprofiten el text per fer una petició directa a les administracions, a les quals demanem «promoure iniciatives que ajudin la dona a viure la seva maternitat, per evitar que es vegi abocada a l'avortament».

El punt de vista cristià

Una altra de les personalitats destacades dins l'Església que s'ha pronunciat públicament en relació amb la nova llei és l'arquebisbe metropolità de Tarragona i primat, Joan Planellas. En la seva carta dominical del 5 de març, definia el debat sobre la decisió del TC com un «xoc de valors característic de la societat», i exposava que des del punt de vista cristià, «la gestació sempre és un do de Déu Creador, i en conseqüència, mereix protecció absoluta i prioritària per part de tots els homes i dones, així com per part dels poders públics».

L'arquebisbe de Tarragona al·ludeix a continguts dels passatges bíblics per explicar que la dignitat de la persona ja existeix fins i tot abans del seu naixement, ja que és «una propietat inalienable del mateix humà». Per aquest motiu, a la carta, Planellas condemna la despenalització de l'avortament i admet que «la valoració de la vida pateix un innegable deteriorament a causa de les lleis proavortistes que tenim».

Les iniciatives de l'Església

Precisament, per fer front a la falta de protecció i informació, des de fa temps a Tarragona hi ha tres projectes que treballen per ajudar les dones i famílies que valoren la possibilitat d'avortar: el Projecte Àngel, que ofereix altres alternatives a l'avortament; la Llar Natalis, adreçada a oferir acollida i acompanyament a les mares que decideixen tenir el fill, i finalment, el Projecte Raquel, on s'ofereix suport a les dones o professionals que han patit o procurat activament l'avortament.

El Projecte Raquel també està present en altres diòcesis catalanes, com per exemple a Barcelona, on està coordinat per Teresa Lamarca. Lamarca dona suport i acompanya les dones que han avortat i que, com explica, «se senten incompreses i no s'atreveixen a parlar-ne fins al cap dels anys». En aquest sentit, la coordinadora exposa que la informació de les alternatives a interrompre un embaràs que es dona a les dones no és suficient, i que amb aquesta nova llei encara es reduirà més: «El que ne-

TERESA LAMARCA
«Moltes dones
se senten
incompreses
i no s'atreveixen
a parlar de
l'avortament
fins al cap dels anys»

cessiten és un suport proper, algú que estigui amb elles perquè tenen por i dubtes; moltes ens diuen que tant de bo que haguéssim estat al seu costat abans d'avortar, perquè potser haurien canviat d'opinió.»

Una declaració interreligiosa en defensa de la vida

A més de totes aquestes iniciatives que treballen dia a dia en defensa de la vida, la Conferència Episcopal va decidir que davant la nova llei havia d'anar més enllà. Per fer-ho, va acollir la firma d'una inèdita declaració interreligiosa en defensa de la vida. Aquesta declaració, firmada per líders cristians i musulmans a la seu de l'Episcopat espanyol, insta els polítics a «reflexionar una vegada més i a assumir el compromís de cooperar i treballar plegats perquè tota la vida humana estigui protegida i custodiada com un do de Déu». Tot i que està escrita en un to conciliador amb les institucions i els polítics, també s'hi recorda que «hi ha profunds dilemes ètics i morals que no es poden resoldre de forma genèrica amb el sacrifici d'un dels drets fonamentals afectats».

A la firma hi figuren representants de la Comissió Islàmica d'Espanya, la Federació d'Entitats Religioses Evangèliques d'Espanya (FEREDE), l'Església Ortodoxa del Patriarcat Ecumènic, l'Església Ortodoxa del Patriarcat de Romania, l'Església Ortodoxa del Patriarcat de Moscou, l'Església Espanyola Reformada Episcopal (IERE) i l'Església catòlica.

Aquesta unió de les diferents religions per defensar la vida, sumada a totes les iniciatives d'acompanyament que ofereix cada diòcesi són la resposta de l'Església que el mateix papa Francesc ha demanat en nombroses ocasions. El Pontífex ens recorda que ningú acompanya i protegeix la dignitat de tothom com ho fa l'Església, ja que és la que entén que el dret a la vida és el dret a totes les vides, des de la del malalt terminal fins al mateix *nasciturus*. És per això que és tan important que es continuï responent amb la mateixa contundència quan es posi en perill aquest dret, ja que com deia sant Joan Pau II, l'Evangeli de la vida és per tothom.

La Sagrada Família recupera visitants a bon ritme

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

«Estem satisfets amb el nombre de visitants rebuts, el qual, tot i que representi un 80% dels visitants en períodes pre-pandèmia, està per sobre de les nostres previsions del 72%.» Així valorava el director general de la Junta Constructora de la Sagrada Família, Xavier Martínez, el ritme de recuperació de les visites al temple, en la roda de premsa del balanç 2022.

L'any passat la Sagrada Família va rebre 3.781.845 visitants, la majoria espanyols (17,5%), seguits per nord-americans (13,8%), francesos (11,2%) i italians (9,4%).

L'aturada que va suposar la pandèmia ha fet saltar pels aires la previsió de la finalització de les obres del temple, tot i que el president delegat de la Junta Constructora de la Sagrada Família, Esteve Camps, expressava el desig que «el 2026, any del centenari de la mort de Gaudí, puguem tenir la torre de Jesucrist acabada, però insisteixo, és una il·lusió». El que sí que confirmava és que a finals del 2023 s'inauguraran les dues torres pendents dels evangelistes i que la torre de Jesucrist pujarà tres nivells.

En relació a dades econòmiques, l'any 2022 ha acabat amb uns ingressos de 100,7 milions d'euros, dels quals 53,9 s'han destinat a la construcció i a la gestió de la basílica.

Per al proper trimestre, la basílica té previstos tres actes destacats: l'actuació de l'Orfeó Donostiarra el 26 de març, dins de la programació de Setmana Santa (obert a la ciutadania a través d'un sorteig d'entrades); de l'Orquestra Filharmònica de Berlín, l'1 de maig, a les 11.00, i la inauguració el 13 de juny a Tòquio d'una exposició sobre Gaudí i la Sagrada Família.

TERRASSA

Formació dels professors

El dijous 23 de febrer la Fundació Escola i Vida va organitzar la primera de quatre sessions adreçades als mestres i professors de les escoles de la diòcesi de Terrassa. Catherine L'Ecuyer, reconeguda pedagoga, va parlar sobre educar en l'admiració. En la seva conferència va tractar sobre com es pot educar des de la fe en un món frenètic, ple d'estímuls i hiperexigent.

VIC

Dotze segles d'història

L'any 1806 el bisbe Francesc de Veyan i Mola (1734 – 1815) obrí al públic la Biblioteca Pública Episcopal de Vic. La biblioteca, però, havia nascut gairebé mil anys abans. Com totes les catedrals de l'imperi carolingi, la catedral de Sant Pere de Vic tingué també, des de la seva restauració vers el 880, una biblioteca —és a dir, una col·lecció de llibres manuscrits— i un escriptori.

LLEIDA

Via Crucis al Sant Crist de Balaguer

Un centenar de persones van participar el primer diumenge de Quaresma al Via Crucis al Sant Crist de Balaguer, organitzat per l'arxiprestat de la Mare de Déu de l'Acadèmia i obert a totes les parròquies de Lleida. Les diferents estacions es van fer simultàniament pel recorregut pel Mont del Calvari i a l'interior de la basílica per a les persones amb dificultats de mobilitat.

SOLSONA

Visita al centre per a persones amb discapacitat AMISOL

El dia 24 de febrer, el bisbe Francesc va ser convidat a visitar l'entitat Amisol, amb seu a la ciutat de Solsona, que vetlla per les persones amb discapacitat. Va ser rebut per part dels membres de la junta i per l'equip de gerència. Va visitar les instal·lacions, situades a l'antic Seminari menor, i va poder saludar i departir amb els usuaris i treballadors.

GIRONA

Recés de Quaresma per a preveres i diaques

La Casa Santa Elena de Solius va acollir, el 21 de febrer, el recés de Quaresma per a preveres i diaques de la diòcesi. Sota el títol *Convertiu-vos... i creieu en l'Evangeli*, va ser dirigit pel P. Francesc Riera, sj, el qual va centrar la reflexió a partir dels tres estadis de Kierkegaard: estètic, ètic i religiós.

TARRAGONA

Celebració del Dimecres de Cendra

La catedral de Tarragona va acollir, el 22 de febrer, la celebració eucarística presidida per l'arquebisbe Joan amb motiu del Dimecres de Cendra, que inicia la Quaresma. Durant l'homília, Planellas va parlar de les tres pràctiques quaresmals: l'almoïna, la pregària i el dejuni i l'abstinència. En acabar l'homília va tenir lloc la benedicció de la cendra i la imposició als fidels.

TORTOSA

Assemblea Diocesana de Mans Unides

El passat dissabte 11 de febrer una cinquantena de voluntaris de Mans Unides de diferents parròquies de la diòcesi van compartir l'Assemblea anual. Enguany la 64ena Campanya té com a lema «Frenar la desigualtat és a les teves mans». Van comptar amb el testimoni de Mohamed Fuad Amrani, responsable de l'ONG ATIL, soci local de Mans Unides a Tetuan.

URGELL

Pastoral de la Salut

La 17ena Jornada formativa en Salut, organitzada per la Delegació de Pastoral de la Salut de la diòcesi, es va dur a terme el 25 de febrer al santuari del Sant Crist de Balaguer, amb una notable assistència de participants. La conferència de Ramon Cases, osteòpata de la Seu d'Urgell, sobre el tema *Som cos i esperit. Anatomia perfecta*, va obrir la jornada de formació, després de la pregària i la presentació, que va anar a càrrec de Mn. Ignasi Navarri, delegat de Pastoral de la Salut del bisbat d'Urgell.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Trobada Diocesana d'Adolescents i Joves

Sota el lema «Som testimonis», l'Equip de Sant Feliu-Jove convoca tots els joves, també els que celebraran el sagrament de la Confirmació, el 18 març de 10 a 19h, a diverses esglésies i espais de Vilafranca del Penedès.

Presentació del llibre «Lletres que parlen» al Seminari d'Urgell

El «Llibre dels jutges», el text més antic íntegrament escrit en català

M. C. ORDUÑA
La Seu d'Urgell

Jesús Alturo, catedràtic del Departament de Ciències de l'Antiguitat i l'Edat Mitjana de la Universitat Autònoma de Barcelona, i Tània Alaix, investigadora del Seminari de Paleografia, Codicologia i Diplomàtica de la Universitat, van presentar una nova proposta sobre els orígens de la llengua catalana i sobre els testimonis escrits més antics identificats fins ara, en un nou estudi recollit en el llibre *Lletres que parlen*, publicat per l'editorial La Magrana.

La presentació es va dur a terme a la Sala d'Actes del Seminari d'Urgell, el 27 de febrer, en un acte presidit per l'arquebisbe d'Urgell i copríncep d'Andorra, Mons. Joan-Enric Vives, i pel responsable de l'Arxiu Capitular d'Urgell i degà del Capítol de la Catedral, Mn. Benigne Marquès.

Dels resultats que han obtingut destaca una nova datació del fragment del *Llibre dels jutges* que es conserva als Arxius del bisbat d'Urgell, així com la identificació del seu probable autor. El document es va copiar entre 1060 i 1080, gairebé un segle abans del que s'havia proposat fins ara, la qual cosa el converteix en el testimoni més antic que es conserva escrit íntegrament en català. I es va fer a la canònica de Santa Maria d'Organyà, probablement de mà de Traver Radolf, un prevere de Santa Maria d'Organyà que entre 1066 i 1084 va deixar escrits diversos documents en bon llatí i hauria fet la còpia esmentada del *Liber iudicum* per a ús del jutge Albertí d'Organyà.

Les parts lleument socarrimades que els investigadors han detectat en el tall i en els extrems del pergami serien conseqüència del foc que el 1090 va malmetre Santa Maria d'Organyà.

Posteriorment, el pergami hauria estat reaprofitat a inicis del segle XVI com a coberta d'algun lligall de documents o de llibre parroquial de Conques, vila pròxima a Organyà.

D'altra banda, els investigadors es refermen en el fet que les Homilies d'Organyà conservades a la Biblioteca de Catalunya es van copiar al voltant de 1220, i en situen l'origen també a la canònica d'aquesta vila. I daten de la mateixa època, entre 1220 i 1230 si no un poc posterior, i no de finals del segle XII, la segona còpia del *Llibre dels jutges* que es conserva a la Biblioteca de Montserrat.

A més, tant el fragment del *Llibre dels jutges* de la Seu d'Urgell com el de l'abadia de Montserrat s'haurien copiat a partir d'una sola traducció, i no de dues com s'havia considerat fins ara. Aquesta traducció del llatí al català l'haurien fet diversos juristes sota la direcció del jutge de Barcelona Ponç Bonfill Marc, mestre de jutges, el primer terç del segle XI.

Jesús Alturo i Tània Alaix avancen el moment de la formació de la llengua catalana, com a mínim, al segle IV, entre tres i quatre segles abans del que majoritàriament s'ha argumentat. Ho fan a partir de la identificació en els escrits de sant Pacià, bisbe de Barcelona, de gran formació clàssica i autor cultíssim d'obres en llatí, de paraules i expressions aïllades, com *si te placet* («si et plau»), *subinde* («sovint») i *ceruulus* («cérvol»), «primerenques formes populars en què ja batega un protocol català en gestació avançada», en paraules dels investigadors.

Aquests testimonis en mots aïllats es van fer més abundants des del segle IX, i ja en el segle XI, que és el de l'ar-

Jesús Alturo i Tània Alaix avancen el moment de la formació de la llengua catalana, com a mínim, al segle IV

Els investigadors han elaborat una relació dels primers escriptors del català preliterari, encapçalats per sant Pacià

MCS Bisbat Urgell

Els autors del llibre amb l'arquebisbe d'Urgell i Mn. Benigne Marquès.

rencada ferma de la catalanització de l'escriptura, en frases curtes i textos llargs. «En aquest segle veiem com en documents d'actes jurídics usuals es fa servir una mena de plantilla escrita en llatí, però amb les parts concretes i substancials del text redactades en un llenguatge ben arromançat i de vegades ja totalment en català», segons els autors.

A partir dels milers de manuscrits estudiats al llarg d'aquests anys, els investigadors de la UAB han elaborat una relació d'una trentena dels que consideren els «patriarques», els primers escriptors del català preliterari, a la majoria dels quals han posat nom i atribuït documents nous.

La llista, encapçalada per sant Pacià, comprèn, entre d'altres, el canonge Adanagell de Vic, que va fer servir per primera vegada la paraula «estel» (any 889) ja en gènere masculí; el diaca Egfred de Barcelona, que han identificat com el primer a escriure diverses frases curtes en català (1022), o Ramon de Cabó, que Alturo i Alaix ja van identificar en un estudi anterior com a autor del Memorial de greuges de Guitard Isarn.

Entre els nous escriptors i manuscrits que els investigadors han identificat figuren Isnard, abat de Santa Maria d'Alaó, a qui atribueixen el jurament de Radolf Oriol; Pere Jofre, sagristà de Santa Maria d'Organyà, que hauria escrit la còpia del capbreu de Fontanet, o Bernat d'Ortoneda, ca-

nonge i notari públic d'Organyà, com a autor de la sentència en la causa entre l'església d'Organyà i Pereta d'Anell.

Dins el panorama cultural general que els autors presenten, també tenen en consideració els primers escriptors en llatí identificats amb alguna particularitat, com ara els tres primers dislèctics coneguts o el primer «home del temps» de les terres catalanes. També donen compte de les primeres dones alfabetitzades: la monja Riquell, primera lectora d'un llibre deixat en préstec (957); la culta Guidenell (1020), primera dona a escriure una frase en un document original conservat a Catalunya, i la cultíssima i inclús escriptora professional Alba Guibert de Vic (1044).

A la llum de les seves troballes, els investigadors afirmen que el català escrit no va emergir, tal com s'ha argumentat, per ignorància dels escriptors ni per incapacitat de la llengua llatina per expressar els nous conceptes de l'època feudal, motiu pel qual la majoria dels textos catalans primitius serien originaris del bisbat d'Urgell. Al contrari, els escriptors urgellesos eren majoritàriament cultes i tenien un notable coneixement del llatí. A més, els primers testimonis escrits en català van ser produïts en l'àrea barcelonina. «En realitat, va ser la "força" del poble, majoritàriament analfabet, la que va fer trencar als escolaritzats la rutina acadèmica d'escriure sols en llatí», conclouen els investigadors.

Barcelona

El sacerdot Iurii Stasiuk i l'arquebisbe major Sviatoslav Shevchu criden a «contemplar junts la creu de Crist»

El sofriment d'Ucraïna es fa present a la basílica de la Sagrada Família

Agustí Codinach

El cardenal Omella, amb la creu d'Ucraïna al darrere.

IGNASI MIRANDA
Barcelona

JOAN JOSEP OMELLA
«Que la creu d'Ucraïna ens ajudi a viure més la Quaresma i a pregar»

El Sent la Creu, vetlla de pregària amb testimonis i Eucaristia, va omplir diumenge 26 de febrer la basílica de la Sagrada Família de Barcelona. La trobada, organitzada per la Pastoral amb Joves de l'arxidiòcesi amb la col·laboració de Càritas diocesana i Ajuda a l'Església Necessitada, va tenir com a protagonista una creu arribada des d'Ucraïna, concretament des del despatx de l'arquebisbe major grecocatòlic, Sviatoslav Shevchuk, que va respondre les preguntes que li van fer en directe dos joves sobre el sentit del sofriment del poble ucraïnès. El prelat va destacar la comunió de la celebració i la va definir com «un pont espiritual entre Kíiv i Barcelona, entre la catedral de la Resurrecció i la basílica de la Sagrada Família». Shevchuk va subratllar que, davant del drama de la guerra, «podem buscar junts una resposta contemplant la creu del Senyor». En la segona part del seu testimoni, l'arquebisbe grecocatòlic va assegurar que el sofriment està permetent que Ucraïna

descobreixi «el valor més gran, que és donar la vida per amor al país, a la gent, a la família, als pobres, als rebutjats i a aquells als quals l'agressor rus està prenent el dret a existir i completant un genocidi».

Abans de la intervenció de l'arquebisbe Sviatoslav Shevchuk, el sacerdot ucraïnès Iurii Stasiuk havia ofert igualment el seu testimoni.

La celebració va començar amb una processó que va donar pas de seguida als testimonis. Un cop completades les intervencions, va entrar la creu, d'estil oriental, amb Jesucrist pintat sobre la seva superfície, i es van viure uns moments d'adoració animats per un cant. Completat aquesta primera part, ja va començar la missa pròpia del primer diumenge de Quaresma, presidida pel cardenal Joan Josep Omella, que durant l'homilia va situar el sentit de la trobada en el desig d'estar «més que mai units als nostres germans d'Ucraïna, perquè pateixen i estan molt a prop de nosaltres amb el seu patiment, ja que les notícies ens acosten» a la seva dura realitat. El cardenal va expressar, a més, el seu desig que «la creu d'Ucraïna ens ajudi a viure més la Quaresma i a pregar», tenint ben present que «després arriba la Pasqua» i que «també ressuscitem».

En un altre moment, a partir de l'exemple d'una parròquia concreta, l'arquebisbe de Barcelona va recordar «la importància d'adorar l'Eucaristia» i de combinar aquest gest espiritual i sacramental «amb el de sortir al carrer a ajudar els necessitats». Igualment va assegurar que, si mirem la creu, contemplarem «tots els germans nostres que pateixen persecució, malalties i violació dels drets humans, tota la gent que sofreix amb ell arreu del món».

Al final de la missa, el cardenal Omella va beneir unes rèpliques petites de la creu d'Ucraïna perquè tothom també en tingués una.

L'eternitat en un instant

Les nostres obres
ens sobreviuen i,
en sobreviure'ns,
afirmen el present continu
de l'amor que hem conegut

GREGORIO LURI
Escriptor

El cristianisme és una manera de viure el temps que s'inicia amb una trobada que és un present continu: «Hem conegut l'amor de Déu.»

Un filòsof grec sostenia que no hi ha res més ignorant que el temps, perquè hi «habita l'oblit». A mi res no em sembla més aliè al cristianisme que aquesta concepció del temps afectat per l'Alzheimer. El cristianisme no oblida que ha conegut l'amor de Déu.

M'agrada l'actitud de Louis Hubert Lyautey (1854-1934). Quan era a Àfrica, li va demanar al seu jardiner que plantés un arbre la copa del qual li semblava especialment majestuosa. El jardiner el va informar que trigaria dos-cents anys a assolir la maduresa. «En aquest cas —li va respondre Lyautey— no hi ha temps a perdre. Planta'l avui mateix.» El cristià sap que les seves obres són creadores de temps i, per tant, que l'abast temporal dels seus actes va molt més enllà del que en actuar considera previsible. Qui sap la repercussió que tindrà sobre la marxa del món el gest humil de donar-li un entrepà a un captaire? Les nostres obres ens sobreviuen i, en sobreviure'ns, afirmen el present continu de l'amor que hem conegut.

No és bonic, això?

Coneixeu la llegenda dels «Set Dorments d'Efes»?

Set joves cristians que fugien de la persecució de l'emperador Deci es van refugiar en una cova. Cansats com es-

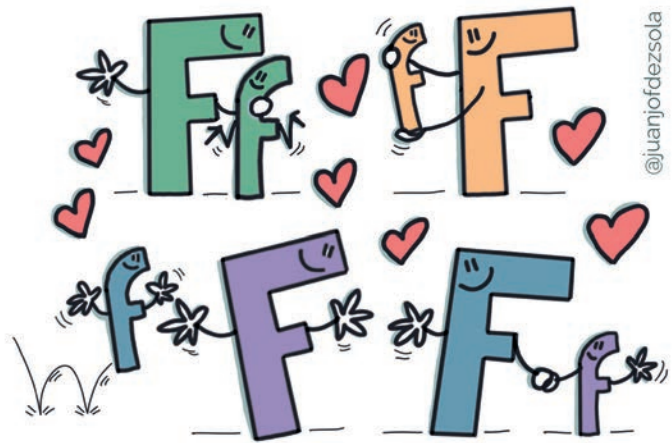
taven, aviat els va vèncer la son. Quan es van despertar, havien passat nou anys. Ells no havien experimentat el pas del temps perquè no havien estat conscients dels canvis que el fan possible. És a dir, l'única manera de no interferir en la marxa del món és convertir-te en una estàtua de pedra. Es podria dir —amb raó— que també els no cristians són agents, però el cristià pensa el temps com a unitat, com la unitat d'allò etern que ens acull en l'ara.

La caritat és una correcció de la caducitat de les coses mitjançant la concessió d'un valor etern a allò que estimem, precisament perquè ens sabem estimats per Déu. En la caritat la mort és un anunci d'eternitat. En el gest de la persona que dona la meitat de la capa al germà que passa fred aflora una temporalitat que no té cabuda en cap instant. Millor dit: en l'instant de la caritat, es manifesta una temporalitat que és una victòria contra el temps: la presència d'un amor que no caduca.

La caritat és la celebració de l'instant com allò etern en el temps. Aquest instant prenyat de temps expressa en grec amb l'adverbi *exaiphnès*, allò sobtat. Ho trobem en la caiguda de Pau del cavall (Fets 9,3-7), en l'aparició sobtada dels àngels al portal de Betlem (Lluc 2,13.14) i en la invitació a mantenir-nos desperts perquè el Senyor pot aparèixer d'improvís (Marc 13,36).

El dret d'audiència de nens i adolescents en processos de família

El dret d'audiència suposa el dret de l'infant o adolescent a expressar la seva opinió lliurement en els assumptes que l'afectin

XAVIER ABEL LLUCH
Magistrat-jutge. Doctor en Dret

Llegim a l'Evangeli de Mateu: «En veritat us ho dic: si no canvieu i us feu com els infants, no entrareu pas al Regne del cel. Així, doncs, el qui es faci petit com aquest infant és el més important en el Regne del cel. I qui acull un infant com aquest en nom meu, a mi m'acull» (Mt 18,1-5).

Els infants són, a voltes, al mig del procés judicial. La normativa legal consagra el dret d'audiència de les nenes, els nens i adolescents (abreujat, NNiA) en els processos de separació i divorci dels seus progenitors, segons l'edat i maduresa (art. 12 Convenció dels Drets dels Infants, de 20 de novembre del 1989).

L'audiència és preceptiva quan el NNiA té més de 12 anys i fins als 18 anys. I també quan, tot i no haver assolit els 12 anys, es considera que té maduresa suficient. A partir dels 18 anys els joves declararan, si s'escau, com a testimonis i sota les formalitats de l'interrogatori de testimonis.

El dret d'audiència suposa: i) el dret del NNiA d'expressar la seva opinió lliurement en els assumptes que l'afectin; ii) el dret que l'opinió del NNiA sigui atesa pel jutge, d'acord amb la seva edat i maduresa; i, també, iii) el dret a no expressar la seva opinió, de manera que el NNiA pot refusar donar l'opinió totalment o sobre determinats aspectes.

L'audiència requereix de bones pràctiques judicials, com la pràctica en un entorn amigable i en horari que menys perjudiqui l'activitat acadèmica; un llenguatge adaptat a la seva edat i maduresa; un protocol d'acollida per

establir un bon *rapport* (que pot incloure que el jutge mateix vagi a recollir el NNiA a la sala d'espera del jutjat); la informació prèvia de com serà la conversa (motiu pel qual se l'ha cridat, si la conversa es gravarà o no, si s'aixecarà acta, si es donarà trasllat de l'acta als advocats, si pot no contestar les preguntes...); una conversa entre el jutge i el NNiA que eviti les preguntes dicotòmiques (per exemple, amb quins dels progenitors vols conviure); i, finalment, un protocol de comiat, que deslliuri o suavitzí el «tràngol judicial».

Al jutge li serveix per conèixer l'opinió dels NNiA; copsar el conflicte des del seu punt de vista, i no dels escrits dels advocats; i pot ser un element més de convicció, especialment quan els joves s'acosten a la majoria d'edat. Requereix sensibilitat i habilitats, entre elles l'empatia i saber escoltar sense pressa.

Per als NNiA, i en sentit positiu, estimula el dret de participació en el procés i que la seva opinió sigui escoltada i, eventualment, atesa —sempre que sigui espontània i sense interferències d'alguns dels pares, no resulti condicionada per raons de comoditat o benestar a curt termini; o no entri en contradicció amb altres elements de convicció (vegeu Sentència Tribunal Suprem 19/10/1998). En sentit negatiu, pot suposar per als NNiA un conflicte de lleialtats i, a vegades, una experiència negativa, si no es desenvolupa l'audiència conforme a unes bones pràctiques o si prèviament han hagut de patir la pressió d'alguns dels progenitors.

«El poble fidel està amb Francesc i reconeix en ell Jesús»

**Austen Ivereigh,
periodista i biògraf del papa Francesc**

«Abans de veure'm amb ell em poso molt nerviós —és el Papa!—però una vegada estic amb ell em sento molt còmode, sempre riem molt, i em deixa sempre una sensació de ser lliure, estimat i en pau», ens confia Ivereigh.

Alguns portals d'internet anti-Francisc s'acarnissen amb Austen Ivereigh (Guildford, Regne Unit, 1966), periodista, assagista (escriu per a *The Tablet*, *Commonweal* i *America Magazine*) i membre de Campion Hall, Universitat d'Oxford. Coneixen la proximitat i sintonia que té amb el Papa argentí («és un pare per a mi»), de qui ha escrit una de les biografies més àmplies i documentades, *El gran reformador* (2014), a més de *Wounded Shepherd* («Pastor ferit») el 2019 i, durant la pandèmia, va poder lligar algunes converses amb el Papa a *Soñemos juntos* (2020). Prefereix descriure's com a *col·laborador* de Francisc, abans que com a amic: «L'Evangeli de Jesucrist segons Francisc és el que intento viure», admet. Ivereigh, cordial en les formes, atén el nostre setmanari per videoconferència.

El Papa va fer pública la constitució apostòlica *Praedicate evangelium* sobre la Cúria romana i el seu servei a l'Església i al món (19/03/22). És el seu llegat principal?

És un dels seus llegats. És cert que el mandat en les congregacions anteriors al conclave que el va triar va ser força ben definit, ja que hi va haver un consens entre els cardenals en el fet que hi havia una crisi en el govern universal de l'Església, no només a la Cúria romana, tota la qüestió de l'exercici de l'autoritat en el poder. I

Francisc era molt conscient d'aquell mandat. Ara bé, si el mandat va ser l'indicat, la missió va ser una altra: que l'Església tornés a evangelitzar. És a dir, en termes ignasians, tornar a poder presentar Déu com a amor i misericòrdia, com l'encontre primordial. Això vol dir rebutjar tot allò que sigui convertir l'Església en el centre d'atenció en lloc de Jesucrist. És una missió clarament definida a *Evangelii gaudium*, i es pot explicar el pontificat a partir d'aquest diagnòstic d'una Església abstreta, autoreferencial, i la recerca d'una conversió pastoral, missionera i sinodal per poder tornar a evangelitzar aquest món, tan diferent de l'època de la cristiandat.

Després de la mort del Papa emèrit, el pontificat de Francisc entra en una nova etapa?

Es tracta d'una nova etapa en el sentit que Benet XVI ja no hi és, però no crec que ara Francisc se senti més lliure que abans. L'única excepció és que ara hi ha la possibilitat de reformar la institució nova del papat emèrit, a la qual ell mateix ha al·ludit. Malauradament, sabem que Benet XVI va ser instrumentalitzat per alguns sectors opositors a Francisc. Certament, ens trobem davant de l'etapa madura del pontificat, la de la implementació de *Praedicate evangelium* a Roma i a l'Església universal.

Serà aquí on el Papa destinarà ara les seves energies?

El Papa té prou energia per posar moltes coses en marxa alhora: ha anunciat diversos viatges més, continuar construint la relació fraterna amb el món islàmic, desplegar l'agenda de la fraternitat en tots els sentits (la pau en un context de guerra), contrarestar la interrelació entre el fonamentalisme religiós i el nacionalisme populista, una qüestió que el preocupa molt. Crec que també hi ha una resposta en aquest pontificat al canvi d'època, molt ben definit pel txec P. Tomáš Halík en el seu darrer llibre *La tarde del cristianismo*. La tesi és que l'època en què estem entrant serà molt diferent de l'anterior i l'Església ha de canviar, d'aquí la importància de l'escolta per trobar cap on ens guia l'Esperit. Per això, la sinodalitat és una clau fonamental, en depèn el futur de l'Església. El Sínode és el gran do de Crist a l'Església en aquest moment per poder discernir el futur. Perquè, sens dubte, les estructures heretades i la manera de ser de l'Església actual no són adequades per evangelitzar a l'època contemporània. El discerniment de Francesc és que recuperar l'*habitus* de la sinodalitat és necessari perquè als primers segles del cristianisme, quan, com avui, l'Església no tenia el suport de la cultura ni de la llei, l'Església era alhora missionera i sinodal. Això permetia que l'Església creixés. Queda molt de camí per recórrer per fer realitat aquesta visió; hi ha hagut i hi ha moltes resistències. Però hem avançat molt cap a aquesta meta en aquests deu anys.

Com veu, de salut, el papa Francesc per afrontar aquesta etapa?

Està molt més bé. L'any passat va patir mesos de dolor intens. Ell no volia operar-se pels efectes d'una anestèsia general a la seva edat i dipositava la seva fe en les teràpies, que al capdavall han funcionat. Però veient com estava fa un any, diversos cardenals opositors es van convèncer que hi hauria un conclave. Es van equivocar, i en el darrer viatge a la República Democràtica del Congo i al Sudan del Sud l'hem vist com el volcà d'energia de sempre, amb limitacions de mobilitat, però com ell diu: «El govern de l'Església es fa des del cap i no des de les cames.» No deixa de sorprendre'm la seva impressionant capacitat de treballar, la seva tenacitat. En aquest sentit, és molt visceral. Per a ell, ser Papa, seguidor de Jesús, ser missioner, ser «el líder espiritual de la humanitat»

(com l'he descrit) significa ser-ho 24 hores, 7 dies a la setmana. Ho viu, ho respira i és feliç fent-ho. En això veig una diferència amb Benet XVI, que va acceptar la seva elecció com un deure, en contra de la seva voluntat. Francesc sent Papa està com un peix a l'aigua. Està cansat de vegades per la seva edat, però crec que es lleva cada dia sabent que fa allò que Déu vol que faci. A més, mai no ha perdut el sentit de l'humor (perquè per sobreviure a Roma i fent aquesta feina, en cal), ni la humilitat (molt semblant al sentit de l'humor). Francesc té a l'horitzó Déu, els peus a terra i el poble de Déu sempre al seu costat.

«Església en sortida», «Església hospital de campanya», «Església samaritana», «pastor amb olor d'ovella». Sovint aquests conceptes de Francesc s'utilitzen com a eslògans. Hem entès en la seva profunditat i radicalitat evangèlica el missatge?

Hi ha un risc que aquestes frases es converteixin en mers eslògans. Totes elles expressen la necessitat d'una Església que en la seva manera de ser i actuar expressi la proximitat, la misericòrdia i l'amor de Déu. Quan la gent entra en contacte amb l'Església, necessita una experiència d'aquesta proximitat. Per això, Francesc insisteix en la proximitat i la concreció, que són les dues dimensions de l'encarnació. Déu ens ha salvat, no mitjançant una conferència o un llibre, sinó mitjançant una persona; així doncs, l'Església ha d'encarnar-se sempre en la societat, en la cultura. Francesc critica la distància, el clericalisme, la rigidesa, el gnosticisme, la ideologia, i rebutja tot allò que a l'Església faci olor de corporació. No crec que la gent hagi copsat fins ara la importància del diagnòstic de Francesc. Està molt ben expressat a *Evangelii gaudium* (28). Allí es parla que les parròquies (al capdavall, l'Església), malgrat tots els intents de renovació, no han aconseguit ser el lloc de comunió, participació i missió (per cert, són els lemes del Sínode).

Si hagués de triar tres gestos icònics que defineixin el papa Francesc, quins escolliria?

El primer, la famosa abraçada a Vinicio Rivas, el 2013, un home que tenia la cara amb una deformació horrible. Aquest gest va commoure el món. El segon, quan ell va obrir l'any de la Misericòrdia des de Bangui, a la República Centreafricana, és a dir, va obrir el jubileu universal de l'Església des del

«El Sínode és el gran do de Crist a l'Església en aquest moment per poder discernir el futur»

«En el darrer viatge a la República Democràtica del Congo i al Sudan del Sud hem vist Francesc com el volcà d'energia de sempre»

El Papa en tornar de Lesbos, l'abril del 2016, saluda els refugiats sirians que va portar a l'avió.

lloc més perifèric i copejat del món. I el tercer, el 2019, quan es va ajupir per fer un petó als peus dels polítics del Sudan del Sud, en un acte espontani d'humilitat total.

De vegades, el papa Francesc fa la sensació d'estar molt sol. És així? On troba els principals suports? I els seus principals detractors?

A Roma sí que pot ser que es trobi una mica sol, perquè el Vaticà és una institució amb una cultura i una forma de ser que li és aliena, encara que ha canviat força com a resultat de les seves reformes. Se sent més còmode amb la gent, amb el poble. No diria que està sol, precisament perquè té una gran capacitat de connectar amb la gent i, a més, té molt bons col·laboradors, gent que l'adora i que donarien la vida per ell, poc conegudes, però molt lleials al Papa. Acabo de tornar dels Estats Units, el centre de l'oposició a Francesc, i no deixa de sorprendre'm que quan vaig a una parròquia el poble catòlic sent un afecte i una admiració per ell, i la majoria dels capellans i bisbes també estan amb ell. És cert que hi ha una oposició i una resistència, que és molt forta, encara que minoritària; Francesc suscita, en alguns casos, una duresa de cor. Això em recorda Jesús que també suscitava en algunes persones, com en els fariseus, aquesta duresa de cor: l'admiraven com un gran mestre d'autoritat però eren inca-

paços de veure la Bona Nova; els feia sentir insegurs, per la por de perdre alguna cosa. Els *gate keepers* (guardians) veuen Francesc com una amenaça i és veritat que han perdut alguna cosa. Perquè la gran fita de Francesc ha estat tornar la institució de l'Església al Poble de Déu, els intermediaris ja no tenen el poder que tenien i això els ha produït una crisi existencial. Estem parlant de nombres reduïts de persones, a l'elit de l'Església. Als Estats Units hi ha molts grups anti-Francesc enfurismats i un es pregunta qui són i a qui representen: sovint són poques persones darrere de llocs web finançats per alguns nord-americans rics. Però el poble fidel està amb Francesc i reconeixen en ell Jesús. Això ho he recollit, i m'ha commogut, del testimoni de catòlics, protestants, jueus... Francesc no només és per a ells una benedicció, sinó també una revelació.

Què creu que li dol, al Papa, en relació amb l'Església catòlica aquests anys?

L'abús de poder del clergat, el clericalisme i l'autoritarisme, del qual l'abús sexual només és un aspecte. L'entristeix, i el fa enfadar, que s'aprofitin d'aquest poder i que en lloc de servir els altres, se serveixin a si mateixos. És el que més l'enfurisma, és una santa fúria. Aquest pontificat ha fet tant per intentar combatre i erradicar aquest tipus d'abús.

«El gran èxit de Francesc ha estat tornar la institució de l'Església al Poble de Déu»

«Francesc no només és una benedicció per al poble fidel, també és una revelació»

En la dimensió internacional, què ens pot dir de la seva relació amb la Xina i amb Rússia?

Pel que fa a la Xina, Francesc ha construït sobre la base dels pontificats anteriors de Benet XVI i Joan Pau II, i ha aconseguit el que ells van buscar: un conveni o tractat sobre el nomenament de bisbes, cosa que exigeix un diàleg bilateral entre Pequín i la Santa Seu. Ha provocat crítiques —molts diuen que la Xina es beneficia a costa de Roma—, però és aviat per jutjar els resultats, són polítiques de molt llarg termini. En els règims comunistes molt ben establerts (com fa l'Església a Cuba) hi ha molt poc espai per maniobrar, és important crear llaços i relacions, per aconseguir coses per al conjunt de la societat, no només per als catòlics.

Pel que fa a Rússia, la seva ambició i el seu somni era anar-hi, i continua sent el seu gran desig. La relació que va establir amb el patriarca Kirill a la trobada a Cuba el 2018 va ser un punt de partida, però la corrupció de l'Església ortodoxa russa és tan gran, està tan lligada a Putin, que ara dificulta molt el diàleg. Tot i això, Francesc ha establert una nova lògica que va més enllà de la polarització. Ha estat molt criticat, li han dit que és moralment equànime, i això és absurd. El que sí que ha fet, novament, és establir un espai molt petit que ha permès, per

exemple, l'intercanvi de presoners. El més important és que, quan arribi el moment (i esperem que sigui aviat) en què Rússia i Ucraïna cerquin una sortida, tots dos saben que hi ha un lloc segur en aquest món on es poden parlar i sentir-se acollits: el Vaticà.

Al seu llibre s'explica que, sent arquebisbe de Buenos Aires, Francesc es va referir que havia passat la seva nit fosca. Què volia dir?

La nit fosca de Bergoglio està molt ben documentada i ell s'ha referit a aquest període a Córdoba (Argentina) des de finals dels 80 i principis dels 90 (el 1992 el nomenen bisbe auxiliar de Buenos Aires). Aleshores tenia 50 i pocs anys i va ser una experiència de desplaçament existencial molt profunda, una barreja de desolació, depressió... resultat de molts anys de divisió interna a la Companyia de Jesús a l'Argentina. Ell havia estat el gran líder, el cabdill gairebé, de la província jesuïta argentina. Es troba sol, sense càrrec, amb els seus aliats i amics exiliats... Va viure una crisi profunda, però molt fructífera, en va aprendre moltes coses i sobretot el va obrir a la Gràcia divina, ell va créixer, va canviar. Va ser una època molt rica pel que fa als seus escrits. Alguns diuen que el pontificat va néixer aquí.

A Bergoglio el precedia una fama de conservador i autoritari, s'ha anat convertint?

No va ser una conversió d'un conservador a un progressista. Va ser una conversió més profunda on ell reconeix el poder de la Gràcia i que el va portar a entendre el lideratge com a servei, la importància de la paciència, de l'esperança, on topa amb els seus límits. Francesc té una gran capacitat de créixer: per exemple, la seva aproximació al moviment carismàtic a principis del 2000 a Buenos Aires. Una altra conversió va ser la nit de la seva elecció, a la capella paulina de camí cap al balcó de Sant Pere, on sentia l'angoixa (i qui no!) de la responsabilitat, però a través de l'oració va tenir una experiència de llibertat, de pau interior, de goig que ell ha dit que mai l'ha abandonat. El Francesc que veiem ara és una persona molt en pau, a qui res no el torba ni molesta. Ha arribat a l'edat de 86 anys amb una llibertat interior molt gran, no fingeix ser allò que no és, està sent molt clar i transparent amb tothom. Aquesta pau i aquesta llibertat són un altre exemple de l'operació de la Gràcia.

«En relació amb la guerra a Ucraïna, Francesc ha establert una nova lògica que va més enllà de la polarització»

«Francesc ha arribat a l'edat de 86 anys amb una llibertat interior molt gran»

JOAN PLANELLAS I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Santa passivitat

Benvolgudes i benvolguts, en aquest temps de Quaresma solem posar el focus en l'afany per exercitar les virtuts. Realment l'exercici de saber el que hem de fer per viure la mentalitat evangèlica és d'alta importància, però no tot es fonamenta en el nostre treball. La Quaresma ens ensenya que, per viure la fe, és també molt important l'actitud del que podríem anomenar «santa passivitat».

En el nostre món occidental, molt avesat a voler tenir el control de les coses, ens és difícil valorar adequadament la passivitat. S'entén més aviat com a quelcom negatiu, com un encallar-se davant la realitat en lloc de senyorejar-la i sotmetre-la a voluntat pròpia. En canvi, des de la perspectiva religiosa, la sana i santa passivitat és una experiència de primera categoria, potser més difícil que la pura activitat, perquè probablement demana intensificar l'ascètica i el discerniment. I és que la passivitat ens portarà a preparar el recipient del nostre jo perquè Déu pugui omplir-lo d'ell mateix.

Així, doncs, quan parlo de passivitat cristiana, no em refereixo a deixar passar l'oportunitat per defensar els drets de Déu i dels éssers humans, ni tampoc em refereixo a perdre l'oportunitat per evangelitzar. Em refereixo al fet que tot allò que fem vingui exclusivament de la iniciativa de Déu. De fet, és Déu l'únic que fa meravelles (Sl 72,8), l'únic que pot transformar els nostres cors.

L'Església ens regala aquest temps de Quaresma per convertir-nos en vasos espirituals. Aprofitem-lo per buidar-nos de nosaltres mateixos i discernir bé entre allò que ve de Déu

i allò que prové del nostre enteniment limitat. Reconeguem els nostres interessos egoistes, àdhuc si aquests estan ocults sota bones intencions.

Eduquem-nos en l'escola del silenci, aliat principal de tot aquest procés. El silenci ens ensenyarà a no deixar-nos portar només pels nostres moviments naturals; a silenciar les veus que ens distreuen i ens desassossequen; a parar l'orella al Verb que ens xiuxiueja l'amor diví; a deixar-nos meravellar per les iniciatives del Pare sempre sorprenents; a proclamar, amb Maria: «Que es compleixi en mi la teva paraula» (Lc 1,38b). Maria, tan buida d'ella mateixa i tan plena de l'amor desbordant d'un Déu que es fa carn dins les seves entranyes en el misteri impressionant de l'Encarnació.

I és que un vas buit, per molt bonic que sigui, no serveix de res. Si l'hem buidat és perquè Déu pugui omplir-lo amb la seva gràcia. Per això la Quaresma és alhora el moment que ens regala l'Església per deixar-nos inundar de Déu, per conèixer-lo i assaborir-lo en profunditat. L'Esperit Sant hi té un paper primordial: és ell qui ens ensenyarà a conèixer la voluntat del Pare, ens revelarà l'acció de Déu en cada circumstància i ens donarà l'impuls per caminar amb forces renovades i autèntiques.

L'ascètica, la disciplina, la passivitat, totes elles imprescindibles, no tenen finalitat en si mateixes. El seu objectiu és que l'amor diví entri en nosaltres i es manifesti a través nostre, tot preparant per al Senyor «un poble ben disposat».

Ben vostre.

SALVADOR GIMÉNEZ
Bisbe de Lleida

Inscripcions a l'escola

Estimats diocesans.

Em sembla que cada any faig uns comentaris dominicals sobre l'escola, l'educació en general, la generositat dels docents i la responsabilitat dels pares i de les famílies en sentit ampli. Insisteixo sempre en la importància de la matèria de la Religió catòlica en el currículum escolar i l'opció de triar-la amb vistes a rebre una educació integral.

En els comentaris d'aquest curs faig el mateix. La motivació m'arriba de la lectura d'alguns titulars periodístics sobre el descens de la matrícula en l'assignatura de Religió a totes les comunitats autònomes. Es dona a entendre que això és una conseqüència clara de l'allunyament del món escolar dels valors i virtuts que es desprenen «d'allò religiós». A simple vista sembla lògic encara que hi ha uns matisos que convé no oblidar, sobretot en aquests moments, quan s'obren les inscripcions en els diferents col·legis i, a l'inici d'una etapa educativa, s'ha d'optar per aquesta matèria.

Abans d'anotar les concrecions per optar per la classe de Religió, voldria ressaltar la importància dels pares i de les famílies en general. La responsabilitat en l'educació dels fills resideix en els pares i ningú no la pot suplantar o eliminar. El manteniment de l'opció en el sistema educatiu és un dret dels pares i no és un privilegi de l'Església o dels bisbes que l'autoritat administrativa concedeix com una gràcia especial. Apel·lo a les famílies cristianes perquè siguin coherents amb la seva fe i vulguin completar correctament l'educació dels seus fills. Ja que, de fet, s'esforcen a utilitzar indistintament la seva paraula i el seu exemple dins de la llar, demanen la col·laboració necessària de les parròquies (catequesi, temps lliure, formació juvenil) i dels col·legis (coneixements, destreses i habilitats, actituds...). Els tres àmbits constitueixen un conjunt per a una educació

que atengui totes les dimensions de la persona.

Però anem a les concrecions que ens motiven les dades estadístiques:

1. És una matèria que ha estat tractada de forma desigual i injusta en el currículum per part de les diferents administracions educatives des de fa molts anys. En les diferents lleis educatives s'han produït canvis en el seu tractament que han desorientat els interessats. En un moment hi ha hagut una matèria alternativa, en un altre s'ha suprimit aquesta, i ha quedat la Religió com una matèria més; es va suprimir per al recompte de la mitjana a les notes; que no comptés per a l'accés a les beques públiques; es van posar una sèrie de traves en l'horari escolar i un llarg etcètera.

2. Les inscripcions no han gaudit de celeritat ni transparència per part de directius.

3. Els professors de la matèria s'han prestat, quan el centre els requeria, a col·laborar en altres tasques educatives. En canvi, han hagut d'anar als tribunals per defensar els seus drets laborals, guanyant en molts casos els judicis plantejats.

Podríem afegir algunes qüestions més que es repeteixen constantment: que no hauria de ser matèria curricular per no tenir una base científica; que cada Església ha de formar els seus fidels... fins a convertir en herois els que trien aquesta matèria. Observem que s'eliminen o es redueixen els programes de les matèries que denominem humanístiques en favor de les tècniques amb un lament de diversos grups de docents als quals no s'escolta. S'hauria de potenciar l'ampli món dels valors, de les virtuts, dels coneixements filosòfics, literaris o clàssics.

Us aconsello a tots que no renunciïu a les vostres conviccions i, sense temor, us inscriviu a l'Ensenyament Religiós Escolar.

Amb la meva benedicció i afecte.

COMENTARI DE LA PARAULA

Van creure per la paraula de la dona

GLÒRIA MONÉS

El text d'avui és sorprenent, alligador i actual. Jesús va passar per Samaria sabent que els jueus rebutgen qualsevol contacte amb els samaritans perquè els consideren pagans i pecadors. Els evangelistes, sobretot Lluç i Joan, presenten els samaritans de manera positiva: compassius, agraiats i convertits. Recordem la paràbola del bon samarità (Lc 10,25-37), el leproós guarit que dona gràcies a Jesús és samarità (Lc 17,11-19) i l'encontre de Jesús amb la dona samaritana que finalitza amb la conversió de molts samaritans (Jn 4,4-42). Però de seguida el text es concentra en el fet que Jesús va parlar amb una dona, quan la dona no tenia cap paper rellevant en la vida pública de Palestina en temps de Jesús. Havia de sorprendre, i molt, als deixebles, que Jesús es dirigís i parlés amb una dona. El text subratlla més vegades que Jesús parlava amb una dona que no pas amb una samaritana.

Si llegim de manera continuada els primers capítols de l'Evangeli de Joan percebem una progressió de la fe en Jesús per part dels qui l'escolten. Primer, la manca de fe dels jueus a l'episodi de la purificació del temple; en el capítol següent es parla de la fe inicial i inadequada d'un jueu, Nicodem, i, finalment,

trobem la fe modèlica de la dona samaritana. De la mateixa manera que moltes dones de l'Antic Testament tenen un paper fonamental en la formació del poble d'Israel i en la realització del projecte de Déu, la dona samaritana és cabdal per a la missió de la primitiva Església i, més concretament, a Samaria. És una deixebla. Molts creuen en Jesús pel que ella anuncia. La dona samaritana és el model de conversió d'una persona que no era creient. A l'inici, la dona creu que Jesús és un jueu que li demana aigua. Després pregunta a Jesús si ell és més gran que Jacob perquè pot treure aigua del pou sense tenir res per a pouar. A continuació, la dona li demana l'aigua que Jesús li ofereix. Quan Jesús li revela que coneix la seva situació personal, ella li diu que és un profeta. Finalment, la dona fa l'últim pas i diu que ara sap que Jesús és el Messies que ella espera. El seu testimoni fa que molts samaritans d'aquell poble creguin en Jesús. Seguim també nosaltres el testimoni de la dona samaritana, tinguem el desig d'aquesta aigua viva que ens capgira la vida i ens porta a anunciar Jesús, les seves paraules i el seu amor.

JAUME BALATEU
Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

FRA BERNAT FOLCRÀ
Biblista

Com ens mostra la Bíblia la importància de l'escriptura i de la lectura?

A Èxode 24,1-11 veiem Moisès llegint en veu alta, explicant les paraules i les normes que Jahvè dona al poble. A la Bíblia, l'escriptura està fortament relacionada amb el record. Escriure és una acció que permet entregar als altres el més preciós de la pròpia vida, perquè ells siguin transformats. El llibre és per a la memòria, l'escriptura és un acte antropològic decisiu, perquè aporta la memòria d'un poble, construeix la identitat dels que venen després.

La força d'Israel ha vingut sempre de la memòria i de la litúrgia. Gràcies a la Pasqua, commemorada any rere any, el poble ha pogut sobreviure i sobreposar-se a les adversitats.

Per això, en el nostre text, Moisès llegeix el llibre de l'Aliança, pren la sang d'uns vedells oferts en sacrifici i aspergeix el poble, dient: «Aquesta és la sang de l'Aliança que el Senyor conclou amb vosaltres d'acord amb totes les paraules d'aquest document.»

L'autor de l'Èxode posa en joc tots aquests elements, i fa una associació imaginària entre l'acte d'aspergir amb sang i l'acte de llegir, *aspergint* el poble amb la Paraula de Déu. El poble és ruixat amb la sang de l'Aliança, que representa la vida en general i la vida divina. Per la mateixa sang s'uneixen Déu i el poble. Aquesta sang, combinada amb l'aigua que brolla del costat traspassat de Crist, és la Paraula de Déu i l'Esperit Sant que ruixa a tots els creients de la Nova Aliança.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge III de Quaresma

Lectura primera

Ex 17,3-7

Dona'ns aigua per beure

Lectura del llibre de l'Èxode

En aquells dies, el poble passava tanta set que deia, murmurant contra Moisès: «Per què ens has fet pujar d'Egipte! Vols matar-nos de set amb els nostres fills i el nostre bestiar?» Moisès s'exclamà al Senyor: «Què puc fer per aquest poble? Una mica més i m'apedregaran.» El Senyor li respongué: «Passa al davant del poble i emporta't alguns ancians d'Israel; pren la vara amb què vas tocar el Nil i posa't en camí. Jo estaré allà davant teu dalt la roca, a l'Horeb. Tu dona un cop a la roca i en sortirà aigua, i tot el poble podrà beure.» Moisès ho va fer així davant els ancians d'Israel.

I donà a aquell lloc els noms de Massà i de Meribà, perquè els israelites havien discutit i havien posat a prova el Senyor quan deien: «El Senyor, és amb nosaltres o no hi és?»

Evangelí

Jn 4,5-42

Una font brollarà sempre per donar vida eterna

Lectura de l'evangelí segons sant Joan

En aquell temps, Jesús arribà a una població samaritana que s'anomena Sicar, prop dels terrenys que Jacob havia donat al seu fill Josep. Allà hi ha el pou de Jacob. Era cap al migdia quan Jesús, cansat de caminar, s'estava assegut bonament a la vora del pou. Els deixebles havien anat al poble a comprar provisions. Arribà una dona samaritana, que venia a treure aigua. Jesús li diu: «Dona'm aigua.» Li diu la samaritana: «Com? Vós, un jueu, em demaneu aigua a mi, que soc una dona samaritana?» Cal saber que els jueus no es fan amb els samaritans. Jesús li

Salm responsorial

94

Veniu, celebrem el Senyor amb crits de festa, aclamem la roca que ens salva; presentem-nos davant seu a lloar-lo, aclamem-lo amb els nostres cants. **R.**

R. *Tant de bo que avui sentíssim la veu del Senyor: «No enduriu els vostres cors.»*

Veniu, prosternem-nos i adorem-lo, agenollem-nos davant el Senyor, que ens ha creat; ell és el nostre Déu, i nosaltres som el poble que ell pastura, el ramat que ell mateix guia. **R.**

Verset

Jn 4,42 i 15

Senyor, sé que vós sou de debò el Salvador del món, doneu-me l'aigua viva perquè no tingui mai més set

respongué: «Si sabessis què vol donar-te Déu i qui és el qui et demana que li donis aigua, ets tu qui li hauries demanat aigua viva, i ell t'hauria donada.» Ell li diu: «Senyor, aquest pou és fondo i no teniu res per treure aigua. D'on la traieu, l'aigua viva? Jacob, el nostre pare, ens va donar aquest pou i en bevia tant ell, com els seus fills, com el seu bestiar. Sou més gran vós que no pas ell?» Jesús li respongué: «Els qui beuen aigua d'aquesta tornen a tenir set, però el qui beguïde la que jo li donaré, mai més no tindrà set; l'aigua que jo li donaré es convertirà en una font que brollarà sempre dintre d'ell per donar-li vida eterna.» Li diu la dona: «Senyor, doneu-me aigua d'aquesta: que no tingui mai més set ni hagi de tornar mai més aquí a treure aigua del pou.» [...] «Senyor, veig que sou un profeta. Els nostres pares adoraren Déu en aquesta muntanya, però vosaltres, els jueus, dieu que el lloc on cal adorar-lo és Jerusalem.» Jesús li respongué: «Creu-me,

Lectura segona

Rm 5,1-2.5-8

Déu, donant-nos l'Esperit Sant, ha vessat en els nostres cors el seu amor

Lectura de la carta de sant Pau a als cristians de Roma

Germans, ara que ja som justos, com a creients que som, estem en pau amb Déu, gràcies a Jesucrist, el nostre Senyor. És per ell que la fe ens ha donat entrada en aquesta gràcia que posseïm tan en ferm, i és per ell que tenim la satisfacció d'esperar la glòria de Déu. I l'esperança no pot defraudar ningú, després que Déu, donant-nos l'Esperit Sant, ha vessat en els nostres cors el seu amor.

Adoneu-vos bé d'això: Quan nosaltres érem encara incapaços de tot, Crist va morir pels qui érem dolents. Qui trobaríem disposat a morir per un home honrat? Potser sí que per un home bo trobaríem qui tingués la valentia de donar la vida. Doncs bé, Déu donà prova de l'amor que ens té quan Crist morí per nosaltres, que érem encara pecadors.

dona; s'acosta l'hora que el lloc on adorareu el Pare no serà ni aquesta muntanya ni Jerusalem. Vosaltres no sabeu qui adoreu; nosaltres sí que ho sabem, perquè la salvació ve dels jueus. Però s'acosta l'hora, més ben dit, és ara mateix, que els bons adoradors adoraran el Pare en esperit i en veritat. Aquests són els adoradors que vol el Pare. Déu és esperit. Per això els qui l'adoren han de fer-ho en esperit i en veritat.» Li diu la dona: «Sé que ha de venir el Messies, és a dir, l'Un-git. Quan ell vingui, ens ho explicarà tot.» Ell li respon: «El Messies soc jo, que parlo amb tu.» [...] Molts samaritans d'aquell poble van creure en ell [...] Per això, quan els samaritans anaren a trobar-lo, li pregaven que es quedés amb ells. I s'hi va quedar dos dies. Després de sentir-lo parlar a ell mateix, encaramolts més van creure, i deien a la dona: «Ara jo no creiem només pel que t'has dit; nosaltres mateixos l'hem sentit, i sabem que aquest és de debò el Salvador del món.»

📅 Calendari de la setmana

Lectures de la missa, Santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAL I)
TEMPS DE QUARESMA
(SALTERI: SETMANA 3)

Març

12. DIUMENGE

Diumenge III de Quaresma, Morat. Lectures: Èxode 17,3-7 / Salm 94 / Romans 5,1-2,5-8 / Joan 4,5-42
SANTORAL: Bernat, b.; Innocenci I, p.; Lluís Orione, prev.; Maximilià, mr.

13. DILLUNS

Fèria, Morat. Lectures: 2 Reis 5,1-15a / Salm 41 / Lluç 4,24-30
SANTORAL: Macedoni, Patrícia i Modesta, mrs.

14. DIMARTS

Fèria, Morat. Lectures: Daniel 3,25.34-43 / Salm 24 / Mateu 18,21-35.
SANTORAL: Arnol, ab. i mr.; Florentina, vg.; Matilde, emp.

15. DIMECRES

Fèria, Morat. Lectures: Deuteronomi 4,1,5-9 / Salm 147 / Mateu 5,17-19.
SANTORAL: Climent Maria Hofbauer, prev.; Lluïsa de Marillac, rel. i fund.; Madrona, vg. i mr.; Ramon de Fitero, ab. i fund.

16. DIJOUS

Fèria, Morat. Lectures: Jeremies 7,23-28 / Salm 94 / Lluç 11,14-23.
SANTORAL: Abraham, erm.; Agapit, b.; Ciríac, mr.; Eusèbia, vg.

17. DIVENDRES

Fèria, Morat. Lectures: Osees 14,2-10 / Salm 80 / Marc 12,28b-34. O bé, commemoració de Sant Patrici, bisbe
SANTORAL: Gertrudis de Nivelles, ab.; Josep d'Arimatea

18. DISSABTE

Fèria, Morat. Lectures: Osees 6,1-6 / Salm 50 / Lluç 18,9-14. O bé, commemoració de Sant Ciril de Jerusalem, bisbe i doctor de l'Església
SANTORAL: Amanç, diaca i mr.; Salvador d'Horta, rel.

👤 El Sant 14 DE MARÇ

Santa Matilde

Matilde va néixer a Westfàlia l'any 895. La seva infància va marcar part de la seva vida, ja que tot i ser filla del comte saxó Dietrich de Westfàlia, va ser educada per la seva àvia, l'abadessa del convent d'Eufurt. A l'edat de 15 anys, Matilde es va casar amb Enric I l'Ocellaire, considerat el fundador del regne d'Alemanya. Durant el seu regnat amb Enric I, Matilde va destacar per la seva pietat i obres caritatives, ja que tothom anava a buscar la seva ajuda i consells. Això va fer que fos severament criticada, ja que molts consideraven massa extravagants les seves organitzacions benèfiques. Finalment, després de quedar viuda l'any 936, els seus dos fills es van enfrontar per aconseguir el poder, i Matilde va anar a un convent a resar perquè fessin les paus. Després d'aconseguir-ho, els dos fills es van unir en contra de la seva mare, a la qual acusaven d'haver regalat un gran nombre de béns del regne als pobres. Ella els va perdonar, i als 70 anys va acabar repartint tots els diners que tenia. Matilde va morir el 968 al monestir de Quedlinburg, on molts ja l'anomenaven «la reina santa».

La missa crismal

JOSEP TEIXIDÓ CUENCA
Delegat de Pastoral
Sacramental de Barcelona

El matí del Dijous Sant —com ens recorda el document *Normes universals sobre l'any litúrgic i el seu calendari* dins el Missal Romà—, el bisbe, amb el col·legi de preveres —i també amb la participació dels diaques i del poble sant de Déu— beneeix els sants olis —dels catecúmens i dels malalts— i consagra el crisma. Aquesta missa —que es pot traslladar per motius pastorals a alguns dels altres dies previs— concelebrada pel bisbe amb el seu presbiteri, ha de ser un signe de la manifestació de la comunió dels preveres amb el seu bisbe propi. És per això que es demana la màxima participació de tots els preveres de la diòcesi amb el seu bisbe, pare i pastor; alhora, també és important la participació dels diaques i dels fidels en aquesta Eucaristia, que té lloc preferentment a la santa església catedral, seu del bisbe diocesà, donat el significat que té el primer temple de la diòcesi i perquè aquesta celebració és una de les manifestacions més importants de la plenitud del sacerdoci del bisbe, com és la consagració del crisma. També, dins aquesta celebració litúrgica, els preveres renoven davant el seu bisbe les promeses que van fer el dia de la seva ordenació presbiteral, amb el desig de configurar-se cada dia més a Jesucrist i a viure en plena comunió eclesial.

En el sí d'aquesta missa, amb el sant crisma consagrat pel bisbe són ungits els qui han rebut el baptisme, la confirmació, els preveres —al palmell de les mans—, els bisbes —sobre el

seu cap—, i les esglésies i els altars en la seva dedicació. D'altra banda, amb l'oli dels catecúmens es preparen i es disposen aquests mateixos per rebre el sagrament del baptisme, i amb l'oli dels malalts són ungits els malalts perquè siguin alleujades les seves malalties.

Tota la celebració és una bellíssima catequesi sobre el sacerdoci de Crist i de la participació del bisbe i els preveres en aquest únic sacerdoci, sense oblidar el sacerdoci comú dels batejats, tal com ens recorda el Concili Vaticà II. Tots els textos —eucològics i bíblics— d'aquesta missa van en aquesta direcció, com el bell prefaci, on recordem que Déu ha constituït el seu Fill unigènit com a Pontífex de l'Aliança nova i eterna i que, per la seva providència, el seu únic sacerdoci s'ha perpetuat en l'Església per mitjà dels bisbes i dels preveres, que actuen *in persona Christi*. És més: el prefaci ens parla del sacerdoci comú dels fidels (*ell, en efecte, no solament enriqueix amb un sacerdoci reial el poble dels redimits*) i també del sacerdoci ministerial (*sinó que, portat pel seu amor fratern, escull uns homes que per la imposició de les mans participin del seu sagrat ministeri*). El mateix prefaci recull les funcions d'aquest sacerdoci ministerial, recordant que per ell es renova el sacrifici de la redempció humana, es vagi com a pastor al davant del poble de Déu, alimentant-lo amb la paraula i refent-lo amb els sacraments, per tal d'anar-se configurant cada dia més a Jesucrist, el Bon Pastor.

Bicentenari del naixement de la venerable M. Esperança González Puig (I)

GNA. TERESITA SANTOS
Misionera Esclava
de l'Immaculat Cor de Maria

Celebrem els dos-cents anys del naixement d'Esperança González Puig, que va veure la llum a Lleida el 19 de maig del 1823. La seva vida transcorre a la casa paterna, avui Casa Mare de les Missioneres Esclaves de l'Immaculat Cor de Maria. Volem donar gràcies pel camí recorregut per la M. Esperança i anunciar el sentit i la fe que la van alimentar.

Des dels inicis de la seva vida, el Senyor i la Santíssima Verge manifesten la seva predilecció per Esperança, com corroboren alguns fets. Amb cinc anys, visitant la Mare de Déu del Rosari, va veure la Santíssima Verge i va sentir grans desitjos de ser tota de Déu i consagrar-se al seu servei; i en veure un quadre de la Divina Pastora, va sortir amb gran desig de ser santa.

Als sis, a l'escala de casa seva, se li va fer present Jesús portant la creu i li va dir: «Vull que siguis meva, i tu m'has de ser fidel.» La nena ho va guardar en el seu cor i en la seva retina, i no ho va manifestar fins més tard. Era molt

devota de la passió del Salvador i va començar a fer grans sacrificis com a reparació.

Tenia set anys quan, estant a les clarisses, li va semblar que Jesús, des del sagrari, la convidava a abraçar l'estat religiós i va prometre davant del Santíssim fer-se religiosa.

Quan comptava 17 anys, mor la seva mare. No tenia consol i deia: «Jo em quedo sola, com una barca sense timó i sense rem.» Però el Senyor li va respondre: «No. Et queda la meva mare, com a mare teva.»

Mostrava amor maternal pels pobres. La seva caritat fins i tot arribava als seminaristes, als quals ajudava pensant en el bé que podien fer a les ànimes. L'hospital, avui Estudis Ilerdencs, va ser testimoni del seu lliurament gratuït a dones marginades, però va deixar d'anar-hi perquè, amb la seva pregària, succeïen curacions inexplicables.

Als 27 anys, el Senyor se li va començar a manifestar de manera particular. El 6 de juliol del 1852 va començar un lliurament sense retorn a la voluntat de Déu. El trencament d'unes arracades de forma inexplicable va causar tal impressió en l'Esperança que la seva vida va canviar. A aquest fet van succeir diversos fenòmens místics.

Als 29 anys, a l'església de les Carmelites de Lleida, després de combregar se li va aparèixer el Senyor lligat a una columna, envoltat de dones perdudes. La va mirar i li va dir: «Mira, filla, com em fan sofrir aquestes ànimes, salva-les i alleuja'm. És la meva voluntat que fundis una congregació sota la protecció del Cor de Maria, el títol del qual li donaràs; tindrà per objecte recollir aquestes ànimes, per guanyar-les per a mi. Els meus secrets són inescrutables i tu ets la destinada per a aquesta gran obra, jo soc el que t'ho mano.»

La Mare de Déu confirma el que ha dit el seu Fill: «Vull que es formi una congregació amb el títol del meu Immaculat Cor... Filla, anima't, ja saps que ets meva, ja que jo sempre seré la teva Mare, i mai no t'abandonaré. D'ara en endavant et diràs Maria Esperança.»

Postals des d'Andalusia

Germandats i confraries

Per Quaresma, les germandats i confraries d'Andalusia posen a punt la seva espiritualitat i la seva preciosa missió de celebrar el culte a les seves imatges, mediacions de la humanitat de Jesús, de Maria i dels sants, que sortiran als carrers per mostrar, en passos bellíssims, una catequesi plàstica del drama de la passió i mort de Crist, amb el final esplendorós de la resurrecció.

El cristià, el confrare, per raó del baptisme, no és una xiframés en la llista de qui forma l'Església catòlica; ser batejat implica un comportament lleial i conseqüent amb la fe rebuda i l'Evangelí com a forma de vida. Donar testimoni, clar i convincent, de la pròpia fe és un deure que arrenca de la pertinença a la comunitat dels seguidors de Jesucrist.

Les germandats i confraries preparen amb cura màxima les desfilades processionals, les estacions de penitència, per oferir les escenes i passatges de la Passió de Jesús. Tant els «natzarens» com els «penitents» surten al carrer, no només per proclamar la fe, sinó per mostrar-la des de la riba d'una cultura i d'un testimoni cristià en el qual volen anunciar l'essència viva del cristianisme: «Déu, que es va fer carn i va habitar entre nosaltres, va vessar en una creu fins a l'última gota de sant per salvar la humanitat. Va vèncer la mort i ens va endinsar en la plenitud de la vida.»

S'apropa la Setmana Santa i els pobles d'Andalusia converteixen els carrers en temples, al caliu de la fe, de l'entusiasme, de les tradicions religioses, tot mostrant en els passos i en les imatges, les «imatges de Déu». En aquesta hora, marcada per tants drames, per tanta sang vessada en mil tragèdies, les germandats ofereixen, en forma d'«espectacle religiós», el missatge «eixordador» d'un Amor que salva i ens redimeix, des d'una creu, amb una abraçada infinita d'esperança.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Pregàries durant la missa

Demano que, sense vergonya ni complexos, en les pregàries de la missa es demani cada setmana per les víctimes i desgràcies que sovint pateix el nostre món.

Demandar per totes les víctimes del terratrèmol de Síria i Turquia.

Demandar per totes les víctimes de la guerra d'Ucraïna.

Demandar per les víctimes de les altres guerres.

Demandar perquè el Senyor faci canviar la maldat dels homes que provoquen les guerres.

Demandar pels perseguits i empresonats de l'Amèrica Llatina, entre d'altres, un bisbe a Nicaragua, Rolando Álvarez.

Demandar perquè canviïn les lleis per posar fi a la mort dels innocents en els milers d'avortaments.

Demandar per totes les persones que viuen soles perquè no les vol ningú, ni les seves famílies.

Demandar per tots els presidaris i per la seva reinserció a la societat.

Demandar per totes les dones que són explotades sexualment.

Demandar per tots els que tenen cura dels marginats, sense ànim de lucre ni de medalles.

Demandar perquè Deu aconsegueixi més vocacions de religiosos i religioses.

I demanar també perquè ploqui.

I deixem per a més endavant demanar per nosaltres, que estem millor en comparació de molts dels que ens envolten.

GENÍS DE TERA DOMÈNECH

Rostre de dona

En el número 2.267 de *Catalunya Cristiana* hi he trobat a faltar el rostre de la dona. Només hi ha rostres masculins: quatre papes, tretze bisbes, nou preveres i vuit laics. La realitat de l'Església es reflecteix també en les imatges de les seves publicacions. Tinguem-ho en compte.

JOAN PERERA

Un any de la invasió

En complir-se un any de la invasió d'Ucraïna per l'exèrcit rus, podem afirmar que, malgrat el terrible dany causat, no s'ha produït la catàstrofe econòmica que anunciaven molts analistes. No s'ha arribat a la recessió prevista després de la suspensió dels subministraments de gas rus, gràcies al fet que tant les indústries europees com les llars han reduït el consum de gas en un 20%.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

«Carlo considerava Déu un bon amic»

Antonia Salzano, mare del beat Carlo Acutis, afirma que el seu fill és «signe inequívoc d'una santedat contemporània»

MAC
Barcelona

Un llibre i un documental que acaben de veure la llum tenen un objectiu comú: donar a conèixer al món la història del beat Carlo Acutis (1991-2006). Editorial San Pablo ha publicat *El secreto de Carlo Acutis. Por qué mi hijo es considerado un santo* i el cineasta José María Zavala ha estrenat als cinemes *El cielo no puede esperar. Carlo Acutis, el influencer de Dios*.

El cordó umbilical de tots dos projectes és Antonia Salzano, mare del jove, que és l'autora del llibre (juntament amb el periodista Paolo Rodari) i un dels testimonis que apareixen al documental, produït per Custodian Movies i distribuït per European Dreams Factory. En la seva visita a Espanya per promocionar aquestes iniciatives, Antonia ha estat a Barcelona per signar exemplars a la Llibreria Paulinas i ha tingut l'amabilitat de xerrar una estona amb nosaltres.

Antonia, expliqui'ns com era el seu fill.

En Carlo era un noi d'avui. Generós, humil i caritatiu, s'amoïnava pels malalts i els ancians. Era senzill, simpàtic i alegre. Mai no el vaig veure trist. Era molt rialler. Es comportava com qualsevol altre noi de la seva edat: feia esport, li agradaven la música i els videojocs... En Carlo anava tots els dies a missa, feia l'adoració eucarística, resava el Rosari, llegia la Bíblia... Va ser catequista durant cinc anys i va ser llavors quan es va adonar que molts joves estan allunyats de l'Església. Va saber, com deia sant Joan Pau II, «obrir les portes de bat a bat a Crist», i així, la seva vida ordinària va esdevenir, per tant, una vida ex-

traordinària. Va morir el 12 d'octubre del 2006, als quinze anys, com a conseqüència d'una leucèmia. El papa Francesc el va beatificar el 10 d'octubre del 2020 per un miracle atribuït a la seva intercessió. En Carlo és signe inequívoc d'una santedat contemporània.

Un adolescent amb una gran fe.

Sí. En Carlo considerava Déu un bon amic. A través de la pregària, del diàleg interior, de la introspecció, el meu fill parlava amb Déu. «Una vida tan sols pot ser veritablement bella si s'aconsegueix estimar Déu per damunt de tot», deia en Carlo. Sempre tenia posada la mirada en l'Absolut, en la vida eterna. Som pelegrins de l'Absolut. Tot el que feia en Carlo, ho feia per Jesús, en Jesús i amb Jesús. N'era un testimoni veraç. Quan jo estava amb el meu fill, sentia la presència de Jesús; una presència única i especial. En Carlo pensava que l'arrel de la tristesa del món actual era l'individualisme i l'egocentrisme. Amb la nostra voluntat, tots els batejats estem cridats a la santedat. A través dels sacraments, Déu ens dona la possibilitat d'assolir la santedat.

En Carlo documentava miracles eucarístics i els catalogava en una pàgina web.

Efectivament. Ell classificava els principals miracles eucarístics que han tingut lloc al llarg dels segles a diferents països del món, entre ells Itàlia i Espanya. Els miracles eucarístics són intervencions prodigioses de Déu destinades a confirmar la fe en la presència real del Cos i la Sang del Senyor a l'Eucaristia. L'hòstia es converteix en carn i el vi, en sang. Es tracta de l'anomenada transsubstanciació.

Agustí Codinach

La mare de Carlo Acutis signa exemplars del seu llibre a la Llibreria Paulinas, de Barcelona.

Un dels últims miracles eucarístics va ser el que es va produir a Tixtla (Mèxic) el 21 d'octubre del 2006, curiosament nou dies després de la mort del meu fill. L'estudi i l'exposició dels miracles eucarístics d'en Carlo és un llegat formidable!

Per què en Carlo és un exemple per a tants joves?

La joventut el sent molt proper. El seu nom és *trending topic* a Google i a les xarxes socials. Nombrosos joves —i persones no tan joves— han experimentat un gran canvi a la seva vida per intercessió d'en Carlo i d'això en deixa constància el documental *El cielo no puede esperar. Carlo Acutis, el influencer de Dios*, escrit i dirigit per José María Zavala. Carlo va ser un magnífic evangelitzador. Ell va entendre que calia parlar als joves amb un llenguatge modern i entenedor. De fet, és un dels tretze patrons de la Jornada Mundial de la Joventut, que se celebrarà enguany a Lisboa. El meu fill va posar de manifest que les persones han de redescobrir la bellesa de l'Església i la importància dels sacraments.

El llibre i el documental són uns vehicles excel·lents per donar a conèixer la vida i l'obra de Carlo Acutis.

I tant! He escrit aquest llibre perquè volia posar en relleu alguns aspectes de la vida del meu fill, perquè jo n'he estat testimoni directa. Vaig escriure el llibre durant la pandèmia juntament amb Paolo Rodari, un periodista expert en política vaticana, molt conegut a Itàlia, que em va ajudar amb la redacció. A través d'aquestes tres centes-vuitanta pàgines, vull que es faci realitat el somni del meu fill: que tota l'Església universal, sota la guia maternal de Maria santíssima, visqui, cada vegada amb un fervor i convicció més grans, l'Eucaristia.

Pel que fa al documental, d'una hora i quinze minuts de durada, els testimonis de conversió i intercessió en són el fil conductor. El missatge que José María Zavala —autor d'altres documentals sobre personatges il·lustres de l'Església, com Joan Pau II, la mare Teresa de Calcuta o el pare Pius de Pietrelcina— vol proporcionar és que la vida és un do i que la vida del meu fill pot servir d'ajuda a moltíssimes persones; així mateix, el film convidava a reflexionar sobre la pròpia fe. Hi apareixen també imatges de la basílica de Sant Francesc d'Assís, on reposen les seves despulles. El procés de santificació d'en Carlo ja està obert al Vaticà.

«Carlo va ser un magnífic evangelitzador»

«És una oportunitat, un repte, una missió que em prenc molt seriosament»

Francesc Torralba,
nomenat membre del Dicasteri per a la Cultura i l'Educació

Torralba, durant la presentació de l'informe «Implicacions religioses i de consciència en les qüestions bioètiques».

IGNASI MIRANDA
Barcelona

FRANCESC TORRALBA
«El prefecte actual coneix bé la cultura catalana, coneix la nostra història, literatura, filosofia i pensament propi»

El papa Francesc va nomenar el divendres 24 de febrer el teòleg català Francesc Torralba membre del Dicasteri per a la Cultura i l'Educació, format per un total de 34 membres d'arreu del món que formen la plenària, la majoria bisbes i cardenals. A la llista només hi ha tres laics. A més de Torralba, com a director de la Càtedra ETHOS de la Universitat Ramon Llull, també entren a la llista Paolo Ruffini, prefecte del Dicasteri de la Comunicació, i Rafael Vicuña, de la Pontifícia Universitat Catòlica de Xile.

En una entrevista a Ràdio Estel, Francesc Torralba va assegurar que el seu nomenament ha estat «una sorpresa, sobretot perquè és un canvi important» en relació amb el seu anterior servei «com a consultor del Consell Pontifici de la Cultura». «És una oportunitat, un repte, una missió i me la prenc molt seriosament», va destacar Torralba, que va explicar que el Dicasteri «tractarà principalment temes d'educació per assessorar el Papa i la Santa Seu de

cara a encíclics o altres documents».

En la reforma de la Cúria vaticana que es va aprovar l'any passat, es van unificar en un sol dicasteri les competències de la Congregació per a l'Educació Catòlica i del Pontifici Consell per a la Cultura. Francesc Torralba, ara com a membre del dicasteri, formarà part de la plenària i l'assemblea d'aquest organisme pontifici. Torralba va reconèixer que aquesta nova responsabilitat l'obligarà «a modificar l'agenda de cada any, però no pas les obligacions o l'activitat diàries».

Francesc Torralba Roselló, nascut a Barcelona el 1967 és professor de la Universitat Ramon Llull a les tres facultats de Blanquerna i a la Facultat de Filosofia. A més, a la mateixa universitat, dirigeix la Càtedra Ethos d'Ètica aplicada. És doctor de Filosofia i en Teologia i ha centrat els seus estudis en figures com Kierkegaard, Von Balthasar o Nietzsche. D'altra banda, també és president del Consell Assessor per a la Diversitat Religiosa de la Generalitat de Catalunya, una responsabilitat «que es mantindrà amb normalitat, després de la recent renovació del càrrec».

El nomenament dels membres dels dicasteris depèn del Papa a proposta del prefecte. Des del setembre, el Dicasteri per a la Cultura i l'Educació està presidit pel cardenal portuguès José Tolentino de Mendonça, «un extraordinari poeta i pensador», «un home que coneix molt bé la cultura catalana, coneix la nostra història, literatura, filosofia i pensament propi», segons ha assegurat Torralba.

I ha afegit: «Mendonça ha estat a Catalunya, ha llegit autors i textos nostres, i poetes molt significatius, i això és un bon començament, perquè vol dir que cultures petites o minoritàries numèricament és important que siguin conegudes i sobretot que hi puguem ser i expressar-nos amb la nostra idiosincràsia i manera nostra de ser.» «Per tant, també és una molt bona notícia per al conjunt de la cultura catalana.»

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Cal tenir en consideració els ratpenats

Flickr / sotolatomata

Els ratpenats són importants per a l'equilibri biològic del nostre habitat.

MN. FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Són poc coneguts perquè actuen només de nit. Però ens són importants per a l'equilibri biològic del nostre habitat. Ells fan que no creixi desmesuradament el nombre d'insectes, ja que en controlen les poblacions. Per això, cal tenir-los en compte i, si fos necessari, protegir-los.

Els ratpenats són uns mamífers que ja fa com a mínim 65 milions d'anys que aprengueren a volar. Quan començaren a fer-ho, es trobaren amb la competència dels ocells i van haver de modificar els seus hàbits i característiques per volar de nit i són ells els que no trobaren competència. Les seves ales no són els seus braços, com en els ocells, sinó les seves mans, que han mantingut les membranes d'entre els dits (que tots els mamífers tenim quan som embrions), dits que són extraordinàriament llargs. Cosa que ha estat possible gràcies a un procés evolutiu molt particular. El seu vol exigeix un ritme cardíac que diríem endimoniat: de només 8 pulsacions per minut quan hivernen, passen a 800 a ple vol. I per viure han de volar. La seva alimentació bàsica, i per a algunes espècies única, són els insectes.

Pel que fa a casa nostra, tenim, per

exemple, una colònia de ratpenats a Sant Llorenç del Munt, que consta d'entre 15.000 i 17.000 individus, que s'ha calculat que devoren unes 30 tones d'insectes cada any. I és que viuen sempre formant colònies, siguin de l'espècie que siguin. També tenim a Santa Maria de Merlès una colònia poc nombrosa de l'espècie «ratpenat de Bachstein», que es troba en perill d'extinció i viu al forat d'un roure enorme, forat que es troba a cinc metres d'alçada i que havia estat un niu de l'ocell pigot garser.

Potser per ser d'hàbits nocturns, han estat animals poc estudiats, però actualment se n'ha incrementat l'estudi. Ara a Catalunya ja comencem a tenir dades de l'estat de les poblacions. En tenim de la trentena d'espècies que hi viuen, però s'ha vist que hi ha la possibilitat que només tres o quatre ho acabin dominant tot, cosa que cal evitar que passi. Tota reducció de la diversitat afebleix un ecosistema i erosiona els serveis que ens presta. Esperem que la cosa vagi arreglant-se i aquests estudis ajudin a un bon coneixement d'aquesta realitat per tenir-la ben en compte. Els ratpenats són importantíssims per al control dels insectes que ens envolten.

TRADICIONS REMEIERES

La tàpera és aperitiva

Flickr / Filippo N.

En la tradició culinària, el taperot s'ha emprat per potenciar el gust de nombroses salses.

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA
Arxiver dels Caputxins

La taperera (llat. *Capparis spinosa*; cast. *alcaparra*) és una mata perenne de tiges esveltes. Fa unes fulles carnosos i creix a les garrotxes i als roquissars de la Mediterrània. En el ja llunyà segle XVI fou descrita pel famós catedràtic de la Universitat Complutense, D. Andrés de Laguna († 1560): «*La planta que produze las Alcaparras es una mata espinosa que esparze sus ramos al derredor por tierra. Sus espinas son retorcidas a manera de anzuelos, como las de la çarça; las hojas redondas y semejantes a las del membrillo. Su fructo se parece a una azeytuna. Las alcaparras perturban el vientre, son dañosas al estómago y engendran sed, pero si se comen cozidas són útiles al estómago*» (veg. *Acerca de la materia medicinal*, 248).

Sobre les propietats gastronòmiques i remeieres de la tàpera, els antics religiosos d'abans de les exclaustacions decimonòniques assenyalaren que «*los tallos tendidos y espinosos y, sobretudo, las flores grandes y largas de la alcaparra sirven a la farmacia poco antes de abrirse. Su raíz, larga y gruesa, se separa de la corteza que es*

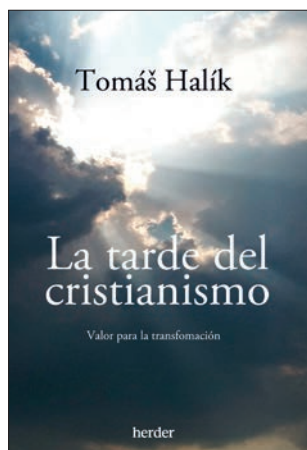
la parte medicinal; es aperitiva y diurética» (veg. *La Huerta de San Francisco*, 54). De les propietats aperitives de la tàpera en fa esment un dels llibres sapiencials de la Sagrada Escripura més llegit al llarg de la història: el famós llibre del Predicador, més conegut com l'Eclesiastès o Cohèlet, on se suggereix que «*Capparis, cuius gemma inservit ut condimentum ad excitandam cibi appetentiam*» (Coh 12,5).

El taperot o tàpera, que hom destina a usos gastronòmics, s'ha de collir quan el capoll de la flor és encara verd. Així, en la tradició culinària s'ha emprat el taperot per condimentar i donar gust al vinagre i, especialment, per potenciar el gust de nombroses salses: «*Machacadas las alcaparras en un mortero, con perejil y un poco de pasta de mostaza y mezclada con mayonesa, dan a ésta un sabor exquisito*» (APCC, *Recetario*, s. f.). A propòsit dels usos gastronòmics del taperot, existí el costum en la cuina conventual de guisar, de tant en tant, el conill amb salsa de tàperes. A l'article vinent us vull parlar, si Déu vol, sobre la «gran orenga».

DAVID PÉREZ POL

Fulgur en la oscuridad
Editorial Verbum, 2022, 434 pàg.

Aquest és un llibre estrany, ja que, sense deixar d'atendre la urgència de la temàtica social, no pot evitar que aflori una empremta espiritual sota la qual respira la història d'una conversió, la que va de l'agnosticisme de l'ociós que va començar el viatge, al catolicisme del creient que va arribar a port.

TOMÁŠ HALÍK

La tarde del cristianismo
Editorial Herder, 2023, 296 pàg.

El sociòleg Tomáš Halík analitza la crisi actual de l'Església com una transició cap a una nova etapa en la història del cristianisme. Segons ell, l'Església hauria de ser una escola de saviesa cristiana, un hospital de campanya enmig de la família humana, un lloc acollidor d'acompanyament espiritual i reconciliació.

ALESSANDRO DEHO'

Padre nuestro
Editorial Paulinas, 2023, 112 pàg.

Què tenen en comú Maria Magdalena, sant Tomàs o Josep d'Arimatea? La seva experiència amb el Ressuscitat. Aquestes experiències d'alguns homes i dones que conformen el relat de la Passió a l'evangeli de sant Joan són les que ens narra l'autor, històries que parlen del Pare i dels sentiments dels seus fills.

Llibres més venuts el mes de FEBRER

GEMMA VENTURA FARRÉ

La llei de l'hivern
Ediciones Destino

ASSUMPTA MONTSERRAT i MONTSERRAT CLAVERAS

Un viatge de cinema
Editorial Claret

PEP COLL

La llarga migdiada de Déu
Edicions Proa

+claret

XAVI CASINOS

Barcelona secreta. Volum IV
Viena Edicions, 2023, 256 pàg.

Aquestes pàgines portaran de viatge el lector pels detalls més secrets de la ciutat, aquells que no surten a les guies però que amaguen una part de la història de Barcelona. Hi trobarà anècdotes, misteris i curiositats, com ara un far centenari, un rellotge que no marca les hores o la «Capella Sixtina» del Raval.

CRÍTICA DE MÚSICA

ALBA NOGUERAS
Crítica musical

El sentit de les coses

Què implica portar a un teatre o a un auditori música composta i pensada per als serveis litúrgics? Quin sentit d'espiritualitat pot transmetre una obra sacra a una persona que no és creient? Diumenge 26 de febrer, vam trobar la resposta a aquestes preguntes. La Sala Petita del Palau de la Música Catalana va acollir un concert amb obres de Heinrich Schütz, que s'envoltaven d'altres de Felix Mendelssohn i de Johann Christoph Bach, cosí del pare de Johann Sebastian Bach, que clausurava el programa. De la mà del Cor de Cambra de l'entitat, vam viatjar a territori germànic acompanyats de Joan Seguí a l'orgue, Andrew Ackerman al violó i Edwin Garcia a la tiorba, tot plegat sota la direcció d'un gran coneixedor de la música barroca, Christoph Siebert.

El director alemany, com si treballés la massa musical amb les mans, demanava als cantants cuidar la dicció i l'expressió del text; i és que les dissonàncies i l'esperit dramàtic d'aquesta música així ho demanen. Després del Salm 84 del compositor central del programa, vam gaudir d'un preciós motet de J. Ch. Bach, «*Es ist nun aus mit meinem Leben*»; un coral que va repetint *bona nit* com qui canta una cançó de bressol. Amb un fraseig dolç i delicat, els intèrprets es recolzaven en les consonants del text per emfatitzar la intenció, de

manera que l'atenció per allò que anava apareixent no decaïa mai.

Arribàvem, així, a les *Exèquies musicals* de Schütz, una obra escrita per al funeral del príncep Heinrich Posthumus von Reuss i dividida en tres parts: una primera en la qual van intervenir diversos solistes i van establir un diàleg amb el cor, una segona per a doble cor, i una tercera en la qual es contraposa el fet terrenal (un cor que es va quedar a l'escenari) i el fet celestial, l'ànima del príncep difunt (dues sopranos i un baix que van pujar fins al primer pis lateral de la sala). Tot plegat sota la conducció d'un Siebert molt humil, molt humà, que explicava des de la sinceritat allò que és elevat.

Vam seguir amb un turmentat «*Mitten wir im Leben sind*» de Mendelssohn —«una de les millors peces d'església que he fet», segons el mateix compositor—, un coral de Schütz, «*Selig sind die Toten*», i un motet de J. Ch. Bach «*Der Gerechte, ober gleich zeitlich stirbt*». Finalment, va clausurar el concert «*Ich lasse dich nicht*», una peça d'aquell que havia fet de frontissa al llarg de tot el programa, J. S. Bach. Per conèixer la resposta a les preguntes del principi només cal escoltar aquesta música: hi ha un sentit profund que ens connecta amb el dolor i el goig que transmeten, independentment de l'escenari o de les creences de cadascú.

El director Christoph Siebert.

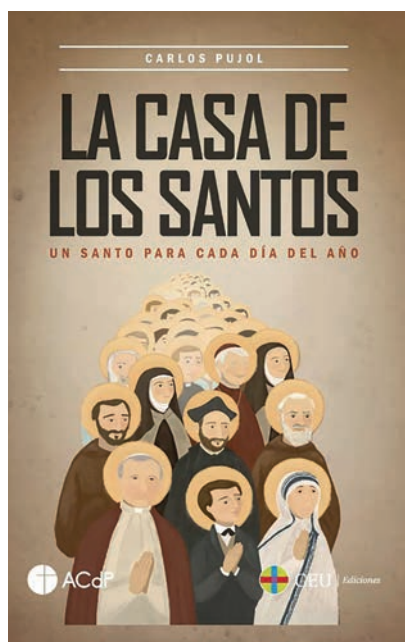
AMB BON HUMOR

NO SABEM SI ENS ASSENYALA PERQUÈ SOM CREIENTS
O PERQUÈ, A MÉS, VOLEM AJUDAR I COMPARTIR
AMB ELS QUI MÉS ENS
NECESSITEN!

CRÍTICA LITERÀRIA

JORDI SOLEY
Editor i lector

CARLES PUJOL

La casa de los santos
Fundación Universitaria San Pablo CEU, 2022, 465 pàg.

Viure l'any en companyia dels sants

Per què l'Església reconeix la santedat d'alguns cristians? Evidentment no els en resulta cap avantatge: allà on hi ha els reconeixements terrenals, són de nul·la importància. Tampoc no es tracta de tenir una excusa per donar feina als artistes que els reproduïen en pintures i escultures. La resposta és senzilla: l'Església ens ofereix tot un enorme i divers ventall d'exemples de persones que han assolit la meta de les nostres vides: ni més ni menys que el cel, l'eternitat amb Déu. No sorprèn, doncs, que sempre hagi estat tan important per als cristians conèixer els qui els han precedit camí del cel (i demanar-los ajuda) i que les vides de sants els hagin acompanyat des dels primers segles. Un cristià és algú que, entre altres coses, té amistat amb els sants, amb l'Església ja triomfant, i no es pot ser amic de qui no es coneix.

Per això és tan bona notícia la publicació de *La casa de los santos*, una de les obres més llegides d'en Carles Pujol. Un llibre que ens proposa un breu però revelador text per a cada dia de l'any, en el qual, en una sola plana, se'ns presenta allò més significatiu del sant del dia. El llibre, publicat inicialment ara fa uns trenta anys, va ser molt popular i, malauradament, estava exhaurit. Ara torna a estar disponible, molt ben editat i, a més a més, amb alguns afegits de sants que l'Església ha canonitzat al llarg d'aquests tres dècennis i que els editors han encarregat a amics i admiradors d'en Carles Pujol, als qui se'ls va demanar que emulessin l'estil de l'escriptor barcelonès que ens va deixar fa deu anys.

Per cert, en Pujol no és un qualsevol. Crític literari, professor universitari, escriptor prolífic, traductor de més d'un centenar de llibres (de Henry James a Proust, de Jane Austen a Simenon, entre d'altres), assessor literari i membre permanent del jurat del premi Planeta, és, sense cap mena de dubte, una de les figures més rellevants del que alguns anomenen «república de les lletres». Tenim la gran sort que també fos un cristià convençut que ens ha deixat aquest regal que faríem bé a tenir (i llegir) a casa nostra.

UN NOU LLINDAR

La pedagogia del diàleg

Tant que parlem del diàleg, és bo anar a un referent privilegiat, Jesús. La conversa que té amb una dona samaritana és impressionant per la pedagogia que desfà prejudicis religiosos i supera barreres socials i ètniques. Tot un exemple d'acollida, de comprensió, de diàleg pacient i de proposta diàfana. Ens trobem davant d'un model excepcional en l'art del tracte humà pel qual se'ns fa veure que no podem dir mai la darrera paraula sobre algú sense haver dialogat personalment amb ell. Jesús sap les mínimes regles d'honoradesa i sinceritat. Així, ens fa veure el tracte delicat i respectuós que mereix tota persona, des de l'amic fins a l'enemic, des de l'incondicional fins al més catalogat.

Portant-ho al terreny religiós, posar Déu enmig d'una conversa normal és una prova de bona pedagogia; primer cal escoltar i saber-se situar amb dignitat davant de l'altre. Comencem per voler ser persones de diàleg fàcil i normal. Amb això, Jesús vol desvetllar la possibilitat de la relació amb Déu. Tot i que no li serà fàcil, tindrà prou enginy per reconduir pausadament un procés que anirà en augment i passarà de l'estranyesa a l'admiració, per acabar amb l'adhesió creient i l'anunci missioner. Un cas excepcional i paradigmàtic per aprendre des del diàleg un estil d'iniciació cristiana.

Quan les persones i els pobles cauen en el raquitisme de les seves baralles, i s'aferren a les seves fixacions ideològiques, degeneren en la desconfiança i resulta impossible el diàleg. Necessitem aquesta pedagogia per al diàleg dins les nostres institucions socials, polítiques, laborals, educatives, eclesials i familiars. Jesús és el referent. Tot canvia quan algú ens arriba al cor.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Agenda

Barcelona

ESGLÉSIA DE SANT GAJETÀ

El **dilluns 13 de març**, a les 19.00, João Paulo Santos (professor universitari) parla sobre *La (in) tolerància a les nostres societats* (c/ Consell de Cent, 293 – Barcelona).

INSTITUT EMMANUEL MOUNIER CATALUNYA

El **dijous 16 de març**, a les 19.00, taula rodona *La declaració universal dels drets humans avui* amb Josep M. de Dios, Ferran Armengol i Tomàs Gil al Seminari de Barcelona (c/ Diputació, 231).

III CENTENARI DE LA CONGREGACIÓ DE LA MARE DE DÉU DELS DOLORS

El **divendres 17 de març**, a les 19.00, a l'església de Santa Maria de Badalona, corona dels set dolors de Maria; a les 19.30, missa; a les 20.00, vestició de la Mare de Déu amb la representació del *Retaule i Misteri de Santa Maria vestida de dol*.

CABRILS

El **dissabte 18 de març**, a les 11.30, presentació de *Entre camins, bruixes i tempestes: les creus del Vilassar històric* de Laura Bosch i Jordi Montlló a l'església de la Santa Creu de Cabriels.

CREURE X PARLAR

El **dissabte 18 de març**, a les 16.30, xerrada de Mn. Ramon Corts (*Cal anar a missa?*) i Ignasi Díaz (*Per què defensar l'educació catòlica?*) a la basílica de la Concepció (c/ Roger de Llúria, 70 – Barcelona).

RECÉS

El **diumenge 19 de març**, a les 10.00, recés *Sant Josep, un secundari que sap acollir* amb fra Francesc Sánchez a la casa de Betània (c/ Bonavista, 37 – Cornellà de Llobregat, tel. 933 751 102).

GERMANDAT

NTRA. SRA. DEL ROCÍO

El **diumenge 19 de març**, a les

11.00, missa en honor de Ntra. Sra. del Rocío celebrada per Mn. Adilson i concelebrada per Mn. Fermín Delgado a la basílica de la Mercè de Barcelona.

PARRÒQUIA

DE SANT VICENÇ DE SARRIÀ

El **diumenge 19 de març**, a les 18.00, concert de B-Pipes Duo (Marc Monzonis, trompeta, i Manuel Rodríguez, orgue) dins del IV Cicle de Concerts d'Orgue (pl. Sarrià, 5 – Barcelona).

Girona

MUSEU D'ART DE GIRONA

El **dissabte 18 de març**, a les 11.30, visita guiada per la Girona monumental: basílica de Sant Feliu, catedral i antic palau episcopal.

Sant Feliu de Llobregat

BÍBLIA

El **divendres 17 de març**, a les 18.30, sessió *El pas del Mar Roig i el càntic de Moisès* (Ex 14,1-31; 15,1-16) amb fra Bernat Folcrà a la sala Mn. Vinyeta de Vilafranca del Penedès.

Tarragona

QUARESMA

El **dilluns 13 de març**, a les 20.00, conferència *La pedagogia dels misteris de Setmana Santa* amb Mn. Joan Àguila al centre d'Amics de Reus.

Terrassa

CENTRE CULTURAL MARATA

El **diumenge 12 de març**, a les 11.00, concert *Calidoscopi barroco* amb Stefano Bagliano, Fabiano Martignano i Jordi Reguant a la parròquia de Santa Coloma de Marata – les Franqueses del Vallès.

Vic

COVA DE MANRESA

El **cap de setmana del 17 al 19 de març**, recés *Disposar-se a l'alegria de la Pasqua* amb David Guindulain, s.j. Inscripcions: info@covamanresa.cat.

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de **appec**
editors de revistes i digitals
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

 El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

Director: Òscar Martí Navarro
Consiliari: Mn. Miquel Ramón Fuentes
Sotsdirectora: Carme Munté Margalef

Redactors: Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra
Lingüista: Montserrat Pibernat
Fotògraf: Agustí Codinach

Col·laboradors d'aquesta setmana:
Xavier Abel, Jaume Balateu, Pilarín Bayés, Agustí Borrell, Juanjo Fernández, Bernat Folcrà, Antonio Gil, Ignasi Miranda, Josep Miró i Ardèvol, Gregorio Luri, Glòria Monés, Rodrigo Moreno, Francesc Nicolau, Alba Nogueras, M. C. Orduña, Joan Pallarès-Perinat, Quique, Jordi Sánchez, Valentí Serra, Lluís Solà, Jordi Soley, Sebastià Taltavull, Josep Teixidó

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació:
Joan Pàmies

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES

Dipòsit Legal B14.387/79

ISSN català: 2938-2238
ISSN internet: 2938-2254

Les opinions expressades pels nostres col·laboradors no reflecteixen necessàriament la d'aquest setmanari

MAC

El 4 de febrer passat va tenir lloc a la Sala Capitular de la catedral de Barcelona la presentació de la iniciativa «Compartint l'art de crear catifes de flors», organitzada per la Federació Catalana de Catifaires. «Amb aquest projecte, que durarà dos anys, la Federació intensificarà la internacionalització de l'art català de fer catifes de flors i elements naturals arreu d'Europa, com fa en d'altres continents», explica Vicenta Pallarès Castelló, presidenta de la Federació Catalana de Catifaires.

En què consisteix «Compartint l'art de crear catifes de flors»?

Es tracta d'un projecte cultural transnacional sense ànim de lucre de dimensió europea, nascut d'una necessitat real de reforçar la creació i la circulació d'obres i artistes europeus que mantenen viva la tradició d'elaborar catifes de flors a l'espai públic. Els catifaires som un grup nombrós a diversos països europeus que es mou entre l'artesania i l'art. Som garants d'un patrimoni cultural immaterial que es transmet de generació en generació i que creix al si de les seves comunitats i grups a partir del seu entorn, la seva interacció amb la natura i la seva història. Això ens dona un sentit d'identitat que contribueix a promoure el respecte per la diversitat cultural i la creativitat humana.

Una bona manera de donar a conèixer a Europa el nostre patrimoni cultural popular i tradicional d'arrels religioses.

I tant! Les catifes de flors neixen a les processons del Corpus Christi i mantenen la seva tradició religiosa, tot i que l'evolució les ha convertides en obres d'art que també poden exhibir-se en altres ocasions en espais religiosos o públics. Les nostres catifes tenen títol, missatge i transmeten sentiments. Això és així, perquè els catifaires som gent de valors; altrament només veuríem un disseny interessant, més o menys acolorit.

Vicenta Pallarès Castelló, presidenta de la Federació Catalana de Catifaires

«Som garants d'un patrimoni cultural immaterial»

Són molts els reptes que la Federació Catalana de Catifaires té per als propers mesos.

Sí. Les activitats preparades ens permetran interactuar amb més de cinquanta entitats i obrir un Campus internacional juvenil per promocionar l'art efímer i assegurar el relleu generacional. També crearem un centre d'investigació catifaire, l'Invescat, que estudiarà els materials naturals, atenent la seva sostenibilitat i el medi ambient. La celebració d'un Congrés sobre patrimoni cultural immaterial de l'art efímer, on es debatran temes de present i de futur, culminarà les activitats d'aquest any. El fet d'estar subvencionats per la Comissió Europea, a més del reconeixement que

això suposa, ens aporta també un finançament digne per dur-ho a terme.

L'art de fer catifes de flors viu avui dia un moment d'esplendor?

Sí. Vivim un moment excepcional, portem deu anys, des del Congrés de Barcelona, treballant intensament per millorar i fer obres d'art. Tenim més entitats federades que abans, presidim la Coordinadora Internacional d'Entitats Catifaires d'Art Efímer i, entre totes les entitats que la formem, hem aconseguit crear un moviment cultural i social únic al món a l'entorn de les catifes. I ara esperem que arribi el març del 2024 per entrar la candidatura internacional a la Unesco. Res de tot això no havia passat mai. Estem molt contentes i contents.

A PARTIR D'ARA, MÉS ESTEL! MÉS MÚSICA!

Un nou canal exclusivament
dedicat a la música, online i per a tu.

ACCEDEIX-HI A TRAVÉS
DEL WEB I L'APP DE RÀDIO ESTEL

www.radioestel.cat

